ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ'.
ΤΟΜΟΣ Η'.
ΕΤΟΣ 18ον
ΤΕΥΧΟΣ 19
1 Φεβρουαρ. 1908
ΑΘΗΝΗΣΙ
Ὁδὸς Σωκράτους 2
Ὄπισθεν τοῦ Βαρβακείου

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ
ΦΡ. ΠΡΙΝΤΕΖΗΣ
Περιοδικὸν - Σύγγραμμα Δεκαπενθήμερον Ἐγκυκλοπαιδικὸν
ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ
Ἐσωτερικ. δρ. 16
Ἐξωτερικ. φρ. 20

Η ΕΝΑΕΡΙΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΤΗΣΙΣ

Ο ΥΔΕΙΣ πλέον ἄνθρωπος σοφὸς ἀμφιβάλλει, ὅτι ἡ μηχανικὴ πτῆσις εἶναι κτῆμα τῆς ἀνθρωπότητος ἐν λίαν προσεχεῖ μέλλοντι. Ἐν Εὐρώπῃ δὲν ἀμφιβάλλουσι ποσῶς περὶ τούτου, ἡ δὲ λύσις τοῦ προβλήματος τῆς ἐναερίου ναυσιπλοΐας διὰ μηχανημάτων ἐλαφροτέρων τοῦ ἀέρος ἐφηρμόσθη ἤδη πάνυ πρακτικῶς ἐκεῖ. Ἐὰν δέ τινες τολμηροὶ ἀεροδρομεῖς ἀπέτυχον εἰς τὴν ὁριστικὴν διεύθυνσίν των ἀνὰ τὰ ἀτμοσφαιρικὰ στρώματα διὰ μέσου ἀεροδρομόνων βαρυτέων τοῦ ἀέρος, ἀφ' ἑτέρου ὁ πολὺς Σάντος-Δυμών, ὁ Ἐσνὼ-Πελτερί, ὁ Φάρμαν, ὁ Δελαγράνζ, ὁ Βλεριὼ καὶ ἄλλοι, καθ' ἑκάστην ποιοῦσι κατακτήσεις τοῦ κενοῦ διὰ νεωτέρων μηχανημάτων, βαρυτέρων ἐπίσης τοῦ ἀέρος. Ἤδη δὲ προὐτάθη βραβεῖον ἐξ 100 χιλ. φράγκων διὰ τὸν τολμηρὸν ἀεροναύτην, ὅστις ἀναχωρῶν ἐκ τοῦ Arc de Triomphe τῶν Παρισίων, ἤθελε περιέλθει γύρω τὴν μητρόπολιν τοῦ Clermont-Ferand καὶ καταλήξει εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Puy de Dôme.

Ἐν τῷ προηγουμένῳ τεύχει, ἐδημοσιεύσαμεν περιγραφὴν μετὰ πολλῶν εἰκόνων τῶν προόδων τῆς κατακτήσεως τοῦ ἀέρος. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ζήτημα τῆς ἀεροπλοΐας εἶναι μεγίστου ἐνδιαφέροντος, τὸ γε νῦν ἔχον καὶ διὰνὰ εὐχαριστήσωμεν τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας παρεντίθεμεν ὧδε ἐν μεταφράσει σπουδαιοτάτην σχετικὴν περιγραφήν, ἣν ἐμπεριστατωμένως συνέγραψεν ἐσχάτως ὁ Baudry de Saunier διὰ τὴν «Illustration» τῶν Παρισίων.

Ἡ μελέτη αὕτη διαιρεῖται εἰς τέσσαρα μέρη. Τὸ πρῶτον διαπραγματεύεται περὶ τῆς ἀτμοσφαίρας, ἤτοι τοῦ ὠκεανοῦ, ὃν μέλλομεν νὰ ἐξερευνήσωμεν καὶ κατακτήσωμεν. Τὸ δεύτερον περὶ τοῦ σφαιρικοῦ ἀεροστάτου, τῆς παλαιᾶς ἐναερίου σφαίρας. Τὸ τρίτον περὶ τοῦ ἐπιμήκους ἀεροστάτου, τοῦ διὰ κινητῆρος μετακινουμένου καὶ ὀνομασθέντος «πηδαλιουχουμένου». Καὶ τὸ τέταρτον μέρος διαπραγματεύεται περὶ τοῦ ἀεροπλάνου, τοῦ συνόλου τῶν ἐλαφρῶν ἐπιφανειῶν, αἵτινες συγκρατοῦνται ἐν τῷ ἀέρι διὰ τῆς προώσεως κινητῆρος, ἐνέχοντος ἰδιότητας τινὰς φυσιολογικὰς προσομοιαζούσας τῇ πτήσει τῶν πτηνῶν.

Ο ΕΝΑΕΡΙΟΣ ΩΚΕΑΝΟΣ

Ὡς μαλακόστρακά τινα κατατρίβουσιν ὅλον τὸν χρόνον τῆς ζωῆς των ἐπὶ τοῦ βάθους αὐτοῦ τῆς θαλάσσης, οὕτω καὶ οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔχουσιν ἄλλον τόπον ὑπάρξεως ἢ τὸ βάρος τῆς ἀτμοσφαίρας. Ἐκεῖνα ἐπὶ τοῦ πυθμένος, οὗτος ἐπὶ τῆς ξηρᾶς. Θλιβερὰ κατάστασις τοῦ ἐγωϊσμοῦ τῶν «βασιλέων τῆς πλάσεως» οἵτινες ἀναγκάζονται ὡς ἐκ τοῦ βάρους τοῦ σώματός των νὰ μένωσι προσκεκολλημένοι εἰς τὸ χαμηλότερον μέρος ἑνὸς ὠκεανοῦ, πλησίον τοῦ ὁποίου οἱ ἄλλοι ὠκεανοὶ δὲν εἶναι ἄλλο ἢ λάκκοι ἐξ ὕδατος!

Καὶ ὄντως τὸ ἀέριον, ἐν ᾧ κινούμεθα εἶναι περίπου 800άκις ἐλαφρότερον τοῦ ὕδατος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου διατρίβουσιν οἱ ἀναίσθητοι ἰχθεῖς, καὶ ἀκριβῶς ἡ σμικρότης τῆς πυκνότητος τοῦ ἀέρος ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἰδίαν ἡμῶν πυκνότητα, παρεμποδίζει ἡμᾶς νὰ πλέωμεν ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ διὰ τῶν ἰδίων ἡμῶν σωματικῶν μέσων· ὡς ἐκ τούτου δὲ καταφεύγομεν εἰς μηχανικὰ μέσα. Κατὰ συνέπειαν ἡ ὑπεροχὴ τοῦ ἰχθύος ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, ὑπὸ ἔποψιν μετακινήσεως τοὐλάχιστον, εἶναι ἀναμφισβήτητος.

Γενικῶς συγχέουσι, χωρὶς ἄλλως τε νὰ θεωρηθῇ σφάλμα ἐπιστημονικόν, τὴν ἀτ-

μόσφαιραν μετὰ τοῦ ἀέρος, ἐνῶ εἰσὶ ταῦτα δύο ὅλως διάφορα ἀντικείμενα. Ἡ ἀτμόσφαιρα, καθαρῶς εἰπεῖν, εἶναι ἡ περιβάλλουσα τὸν ἡμέτερον πλανήτην ἀεριοειδὴς οὐσία, ἧς ὁ ἀὴρ ἀποτελεῖ τὸ οὐσιοδέστερον στοιχεῖον, ἐνῶ τὸ ὕδωρ ὑπὸ τὰς ποικίλας αὐτοῦ μορφὰς εἶναι ἓν πρόσθετον ἐν αὐτῇ στοιχεῖον. Ὁ ἀήρ, ὃν ἀναπνέομεν, καλεῖται συνήθως καὶ ἀτμοσφαιρικὸς ἀήρ, καθόσον ἡ λέξις ἀὴρ λαμβάνεται ἐνίοτε ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ρευστοῦ ἢ ἀερίου, ὡς ἐν παραδείγματι, ὅταν λέγωμεν, «ἠραιωμένος ἀήρ». Αἱ διάφοροι αὗται ἐκφράσεις δύνανται μόνον ἔν τινι ἁπλῇ ὁμιλίᾳ ἄνευ βλάβης ἢ παρεξηγήσεως νὰ ἐκφέρωνται.

Μέχρι ποίου ὕψους ἐξικνεῖται ἀκριβῶς τὸ περιβάλλον τὴν ἡμετέραν γῆν ἀερῶδες στρῶμα, ὅπερ ἐμποδίζει αὐτὴν νὰ ψυχρανθῇ ὡς τὴν σελήνην; Σοφοί τινες λέγουσι 50 χιλιόμετρα ἕως 70 καὶ ἄλλοι διατείνονται 300, ἀκριβῶς τὴν ἀπόστασιν εἰς τὴν ὁποίαν ἀρχίζουν, ὡς φαίνεται, νὰ διακρίνουν τοὺς ταχυπόρους κομήτας, ὁπόταν ἡ οὐρὰ αὐτῶν προστριβομένη ἐπὶ τῶν πρώτων ἀτμοσφαιρικῶν μορίων πυροποιεῖ αὐτά. . .

Ἀλλὰ κατέλθωμεν ἐκ τῶν ἀπροσπελάσεων ἡμῖν τούτων ὑπερηφίνων διαμερισμάτων, ἔνθα ἡ διάνοια ἡμῶν θὰ ἐκινδύνευε νὰ ἐξατμισθῇ καὶ ἀρκεσθῶμεν νὰ ἐξετάσωμεν τὸ πλησίον ἡμῶν παράδοξον ἔτι καὶ θαυμάσιον περιβάλλον, ὅπερ ὅσον οὔπω μέλλει ν' ἀνείκῃ ἡμῖν. Ἐνωτισθῶμεν τῶν ἰδιοτήτων αὐτοῦ καὶ ἐλαττωμάτων ἵνα κάλλιον δυνηθῶμεν νὰ κρίνωμεν περὶ τῆς φύσεως καὶ κατακτήσεως αὐτοῦ.

Πάντες ἴσως νομίζουσιν, ὅτι ὁ ἀὴρ ἀποτελεῖται ἐξ ὀξυγόνου περιέχοντος ὀλίγον ἄζωτον. Τοὐναντίον συμβαίνει, διότι ἐὰν ἀναλύσωμεν 100 λίτρας ἀέρος, θὰ εὕρωμεν, ὅτι περιλαμβάνουσι 23 λίτρας μόνον ὀξυγόνου, 76 1/2 λίτρας ἀζώτου καὶ ἡμίσειαν λίτραν ἠραιωμένων ἑτέρων ἀερίων, οἷον, ἀργοῦ, νέου κλπ. Ὥστε ὁ ἀὴρ εἶναι μίγμα ἀερίου, ἐν τῷ ὁποίῳ μεγάλη ποσότης ὑπάρχει καυσίμου ὑλικοῦ, οἷον ὀξυγόνου, ἀπαραιτήτου διὰ τὴν λειτουργίαν τῶν ἡμετέρων πνευμόνων ὡς καὶ τῶν μηχανικῶν κινητήρων.

Ἀλλ' ὀλίγον μᾶς ἐνδιαφέρει ἐνταῦθα ἡ χημικὴ κατασκευὴ τοῦ ἀέρος, διότι διὰ νὰ ἐννοήσωμεν καλῶς διὰ τίνων μέσων θα κατορθώσωμεν νὰ πλέωμεν ἐν τῷ ἐλαφροτάτῳ τούτῳ ρευστῷ, δέον πρωτίστως νὰ γνωρίσωμεν τὰς φυσικὰς αὐτοῦ ἰδιότητας.

Ὁ ἀὴρ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην κατέχει δύο κυρίας ἰδιότητας, ἃς δέον ἐπακριβῶς νὰ ἐξακριβώσωμεν, καθόσον αὗται μᾶς παρέχουσιν ἐν αὐτῷ τὸ δυνατὸν καὶ τὸ δύσκολον τῆς κτήσεως.

Κατὰ πρῶτον ὁ ἀὴρ ἔχει ὄγκον ἢ διὰ νὰ ὁμιλήσωμεν φυσικώτερον ἔχει βάρος· Κοινῶς δὲν παραδέχονται, ὅτι ὁ ἀὴρ εἶναι σῶμα περιέχον βαρύτητα· πείθεταί τις δὲ περὶ τοῦ ἐναντίου, διὰ τῆς παρατηρήσεως ὅτι καθιστᾷ ἐλαφρότερα τὰ περιέχοντα αὐτὸν σώματα. Παραδέχονται ἄλλως τε τὴν συνωνυμίαν τοῦ ἀέρος μετὰ τοῦ κενοῦ. Καὶ λέγοντες «σῶμα πλῆρες ἀέρος» ἐννοοῦσι «σῶμα κενὸν» ἐλαφρὸν κτλ. Τὸ λάθος τοῦτο προέρχεται, διότι ὁ ἀὴρ ἐκφεύγει τῆς ὁράσεως ἡμῶν καὶ οἱ ὀφθαλμοί μας μὴ δυνάμενοι νὰ βλέπωσιν αὐτόν, ἀντιλαμβάνονται μόνον τῆς παρουσίας του, διά τῆς εἰς κόνιν, ὑδατμόν, καπνὸν ἢ νέφος συμπυκνώσεώς του.

Ὁ ἀὴρ ἐν πραγματικότητι ἔχει βάρος 1 χιλ. 293 κατὰ κυβικὸν μέτρον, ὁπόταν εὑρίσκεται ἐν ἀτμοσφαιρικῇ πιέσει καὶ ἐν θερμοκρασίᾳ 0°, θὰ ἴδωμεν δέ παρακατιόντες διατὶ ὁ ὁρισμὸς οὗτος τῆς πιέσεως καὶ θερμοκρασίας δέον καλῶς νὰ ὁρίζεται. Εἶνε δὲ μέγα εὐτύχημα διὰ τὴν μηχανικὴν κτῆσιν ὁ ἀὴρ νὰ ἔχῃ ὄγκον, καθόσον ἐὰν ἦτο ἀβαρύς, αἱ πτέρυγες καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐντόμου, χιλιομέτρων τινῶν μήκους, θὰ ἠδυνάτουν νὰ ὠθήσωσι τὸ σῶμά των. Ἡ μυῖα θὰ ἦτο εἰς χειροτέραν ἔτι θέσιν πρὸς πτῆσιν κτλ.

Ὁ ἀήρ, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀποτελούμενος ἐκ βαρέων μορίων πλέον ἢ ἧττον γειτνιαζόντων καὶ κατὰ στρώματα ἐπ' ἀλλήλων κατεταγμένων. Καὶ τὰ μὲν μᾶλλον πεφορτωμένα στρώματα προφανῶς κεῖνται κατωτέρω καὶ ὑπόκεινται εἰς μεγαλειτέραν ἀτμοσφαιρικὴν πίεσιν, προερχομένην φυσικῶς ἐκ τοῦ βάρους πάντων τῶν ἄνωθι αὐτῆς συσσωρευομένων μοριακῶν στρωμάτων. Ἡ δὲ πίεσις αὕτη τοσαύτην ἀξίαν κέκτηται, ὥστε ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, ἤτοι εἰς τὸ κατώτερον σημεῖον τῆς ἀτμοσφαίρας συνεπῶς, ἀντισταθμίζει στήλην ὑδραργύρου 76 ἑκατοστομέτρων ὕψους! Τὸ δὲ βαρόμετρον ὅπερ ἐξακριβώνει τὴν πίεσιν ταύτην, δὲν ἔχει ἄλλον σκοπόν, ἢ νὰ δεικνύῃ ἡμῖν ἑκάστοτε οὐχὶ τὴν βροχὴν, τὸν καλὸν ἢ τὸν κακὸν καιρόν, ὡς τινες νομίζουσιν, ἀλλὰ τὸ βάρος τοῦ ἀέρος, ὅστις ἐπικάθεται εἰς τοὺς ὤμους ἡμῶν, βάρος ὅπερ ἐλατοῦται, εἴτε ὁπόταν ἀπομακρυνώμεθα ἐκ τοῦ βάθους τῆς ἀτμοσφαίρας δι' ἀεροστάτου ἢ ἀνερχόμενοι ὄρος, εἴτε ὁπόταν ἀτμοσφαιρική τις διατάραξις ἐλαφρύνει στιγμιαίως τὸ βάρος τῶν ἐπισωρευθέντων στρωμάτων. Ἐν ὕψει 5,500 μέτρων ἡ πίεσις ἀπόλλυσι

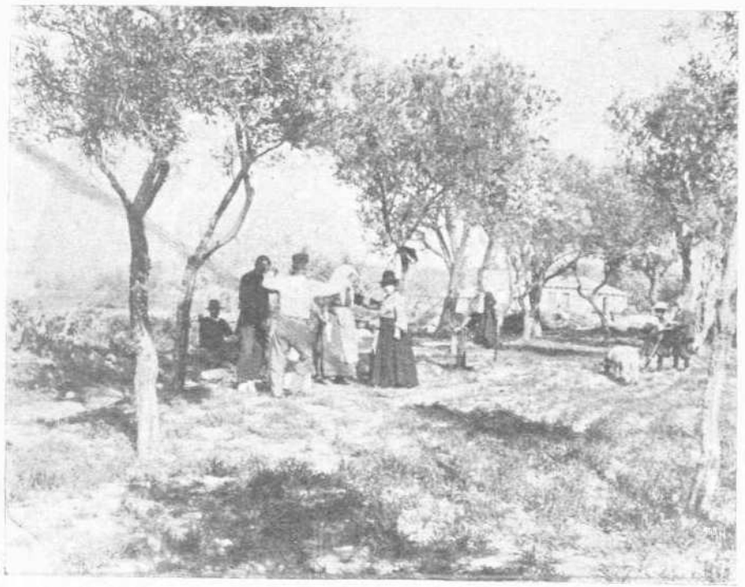

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ

Τὰ κούλουμα εἰς ἕνα κῆπον τῶν Πατησίων (Φωτ. Κ. Κωνσταντινίδου)

τὸ ἥμισυ τῆς ἀξίας ἣν εἶχεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης.

Ἀποδεκτοῦ, γενομένου, ὅτι ὁ ἀὴρ κέκτηται βάρος καὶ βάρος σημαντικόν, ἕπεται ὅτι ἀὴρ κινούμενος, τουτέστιν ὁ ἄνεμος, κέκτηται δύναμιν, ἥτις δύναται νὰ ἔχῃ σημασίαν, καθόσον ἡ δύναμις τοῦ ἀνέμου αὐξάνει σημαντικῶς μετὰ τῆς ζωογονούσης αὐτὸν ταχύτητος. Ἂν διανύῃ 2 μέτρα κατὰ δευτερόλεπτον ἐν ἐλαφρᾷ πνοῇ ἐξασκεῖ ἐπὶ τεμαχίου ὑφάσματος (τετραγωνικοῦ μέτρου) πίεσιν ἑνὸς ἡμιχιλιογράμμου. Ἐὰν δὲ πνέῃ μὲ ταχύτητα 45 μέτρων κατὰ δευτερόλεπτον, ὡς ἐν ὥρᾳ καταιγίδος, ἐξασκεῖ τότε ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ὑφάσματος πίεσιν 270 χιλιογράμμων! Κατὰ συνέπειαν ὁ ἀὴρ δύναται μόλις νὰ κλίνῃ τὴν κεφαλὴν ἑνὸς ἀνθρώπου ἢ νὰ ἐκριζώσῃ δένδρον, κατὰ τὴν ταχύτητα, μεθ' ἧς φέρονται τὰ μόρια αὐτοῦ. Τοὐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι ἐὰν ἐναέριον ρεῦμα δύναται φιλικῶς νὰ φέρῃ σφαιρικὸν ἀερόστατον ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον μὲ ταχύτητα 50 χιλ. καθ' ὥραν, μεταβάλλεται εἰς θανάσιμον ἐχθρόν, προκειμένου περὶ κυκλοφορίας κυβερνωμένου ἀεροστάτου ἀπὸ νότου πρὸς βορρᾶν, καθόσον τείνει νὰ τὸ ἀπωθήσῃ, παραμορφώσῃ, κατασυντρίψῃ, ἐνῷ τὸ σκάφος ὀφείλει νὰ παλαίσῃ κατὰ τῆς ἐφόδου διὰ ὅλης τῆς δυνάμεως τοῦ κινητῆρος του.

Τοὐναντίον δὲ ὁ ἀήρ, ἔχων πραγματικὸν ὄγκον, κέκτηται ἐν ἐκτιμητῷ βαθμῷ ὡσαύτως τὸ προτέρημα ἐκεῖνο τῆς ὕλης, ὅπερ λέγεται ἀδράνεια. Ὅταν πλήξῃ τις αὐτόν, ἐν παραδείγματι, διὰ μέσου ἑνὸς ὑφάσματος ταχέως μετακινουμένου ὑπείκει εἰς τὴν διδομένην αὐτῷ ὤθησιν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀμέσως· αἰσθάνεταί τις, ὅτι ἀνθίσταται, ὅτι ἀντιτείνει εἰς τὴν ὤθησιν. Παρέρχεται δὲ χρονικόν τι διάστημα, πολὺ μικρὸν ἀναντιρρήτως, ἀλλὰ δυνάμενον ἐν τούτοις νὰ ἐκτιμηθῇ, κατὰ τὸ ὁποῖον τὰ πληχθέντα μόρια τίθενται ἐν κινήσει. Ὑφίσταται λοιπὸν κλάσμα τι τοῦ δευτερολέπτου, κατὰ τὸ ὁποῖον ἡ πινακὶς δύναται νὰ στηριχθῇ ἐπὶ τοῦ ἀέρος. Ὁ δὲ ἀὴρ δύναται ὡσαύτως νὰ παρασκευάσῃ εἰς στερεάν τινα ἐπιφάνειαν, πλήττουσαν αὐτὸν σημεῖον ὑποστηρίξεως, ἐκφεύγον μὲν λίαν ταχέως, ἀλλὰ πραγματικὸν ἐν τούτοις. Ἡ δὲ ἐπιστήμη τοῦ ἀεροπλάνου σκοπὸν ἔχει ἀκριβῶς νὰ ὁρίσῃ ἐν ποίαις συνθήκαις σχήματος, ταχύτητος καὶ διευθύνσεως, ἐπιφανείας δύναται νὰ πλήξῃ τὰ μόρια τοῦ ρευστοῦ τούτου, ἵνα εὕρῃ ἐπ' αὐτῶν σημεῖον ὑποστηρίξεως, πάντοτε μὲν ἐκφεύγον, ἀλλὰ καὶ πάντοτε ἀνθιστάμενον.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ) (Ἀκολουθεῖ)

ΠΩΣ Ν' ΑΝΑΤΡΕΦΩΜΕΝ
ΤΑ ΤΕΚΝΑ ΜΑΣ

Κακαὶ συνήθειαι καὶ λάθη μητέρων.—Τὰ νήπια καὶ ἡ θερμόνη.—Πότε καὶ πῶς ὠφελεῖ τὸ γάλα.—Ἀπογαλάκτωσις καὶ σκληραὶ τροφαί.—Ἡ σκληραγωγία.—Ὁ στόμαχος τῶν παιδιῶν εἶνε εὐαίσθητος.

ΠΡΟ ΠΟΛΛΟΥ ΗΔΗ τὸ μικρόν μας ἔπαυσε νὰ εἶνε βρέφος. Τὸ θύλαστρόν του ἐγκατελείφθη μακρὰν καὶ μικρὰ κομψὴ κλίνη ἀντικατέστησε τὸ δαντελοφόρον λίκνον του. Καθήμενον εἰς τὴν ὑψηλὴν καρέκλαν του ἔχει θέσιν ἐν τῇ τραπέζῃ καὶ τρώγει μὲ ὅλους. Ὅλην τὴν ἡμέραν περιέρχεται τὰ δωμάτιο, ἐγγίζει ὅ,τι συναντήσῃ, ἀνακατώνεται εἰς ὅλα μὲ ἀκούραστον περιέργειαν καὶ φλυαρεῖ ἀκαταπαύστως ὡς κίσσα.

Εἶναι πλέον μικρὸς κύριος καὶ πρέπει νὰ σκεφθῶμεν περὶ αὐτοῦ. Τί θὰ τὸν κάμωμεν;

Ἐν πρώτοις πρέπει νὰ γίνῃ ἕνα ἀγόρι εὐκίνητον καὶ εὔρωστον, μὲ δύναμιν καὶ νεῦρα διὰ κάθε δοκιμασίαν, γνωρίζον νὰ φέρῃ εἰς πέρας μίαν ἀποφασίν του, καὶ νὰ δώσῃ ἐν ἀνάγκῃ ἕνα καλὸν γρόνθον.

Ἐὰν ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας τὸ μάθωμεν νὰ φοβῆται τὴν ὑγρασίαν τῆς νυκτὸς καὶ τὴν πρωϊνὴν δρόσον, νὰ τρέμῃ ὅταν εἶναι ἐκτεθειμένον εἰς τὸν ἄνεμον, ν' ἀποφεύγῃ κάθε κούρασιν καὶ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῆς τροφῆς νὰ συνειθίσῃ ἐπιμέλειαν περιδεῆ, τί θὰ γίνῃ βραδύτερον εἰς τὸ σχολεῖον μεταξὺ τῶν συμμαθητῶν του, εἰς τὸν στρατόν, ὅπου θὰ τρώγει εἰς μίαν γαβάθαν καὶ θὰ ἔχει ἀντὶ γερμανικοῦ ἄρτου κουραμάναν, τί θὰ γίνῃ ἐπαναλαμβάνομεν εἰς αὐτὰς τὰς περιστάσεις καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας τοιαύτας τοῦ βίου του;

Ἀλλὰ πάλιν δὲν ὑπάρχει φόβος μήπως μὲ τὴν ἐπιθυμίαν μας διὰ νὰ τὸ σκληραγωγήσωμεν ὑπερβῶμεν τὰ ὅρια; Μὲ τὴν ἰδέαν νὰ τὸ συνειθίσωμεν εἰς τὸ ψῦχος πρέπει νὰ τοῦ κάνωμεν λουτρὸν τὴν πρωΐαν, ἀφοῦ προηγουμένως τὴν νύκτα τὸ ἀφίσωμεν νὰ τουρτουρίζῃ μὲ ἐλαφρὰν τινα κουβέρταν; Νὰ τοῦ ἐπιτρέψωμεν νὰ τρώγῃ ἀπ' ὅλα, διακινδυνεύοντες νὰ τοῦ προξενήσωμεν στομαχικὴν τινα ἀσθένειαν; Τί λοιπὸν νὰ τοῦ κάνωμεν; Ποῖον εἶναι τὸ πρέπον μέτρον; Ὑπάρχουσιν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐπιστημονικοὶ κανόνες; Βεβαίως ὑπάρχουν καὶ συνοψίζονται εἰς τὴν ἑξῆς ἀρχήν. «Σκληραγωγεῖν σημαίνει συνειθίζειν. Ἡ συνήθεια δὲ ἀποκτᾶται βραδέως καὶ προοδευτικῶς».

Ἀκολουθήσωμεν λοιπὸν τὴν ἀρχὴν ταύτην ἐν τῇ ἐφαρμογῇ της.

Τὸ παιδίον ἔχει ἀνάγκην ὅλης της θερμότητός του

Ἐν πρώτοις πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψει μας ὅτι τὰ μικρὰ παιδία πολὺ ὀλίγον ἀνθίστανται εἰς τὸ ψῦχος. Τοῦτο ἀπεδείχθη δι' ἐπανειλημμένων στατιστικῶν καὶ μελετῶν ἐν Γαλλίᾳ. Παρετηρήθη δηλαδὴ ὅτι νεογνὰ ἀπέθνησκον περισσότερα ἐν καιρῷ χειμῶνος καὶ εἰς τοὺς βορείους νομοὺς περισσότερα ἢ εἰς τοὺς μεσημβρινούς. Ἰδοὺ δὲ πόθεν προήρχετο ἡ μεγάλη αὕτη διαφορά.

Κατά τινα νόμον, ὅστις κατηργήθη κατόπιν τῶν ἀνακαλυφθέντων, ἔπρεπε διὰ νὰ ἐγγραφῶσι τὰ ἀρτιγέννητα εἰς τὰ βιβλία τοῦ δήμου, νὰ τὰ παρουσιάσουν εἰς τὰ κατὰ τόπους δημαρχεῖα εἰκοσιτέσσαρας ὥρας μετὰ τὴν γέννησίν των. Καθόλου λοιπὸν ἄπορον, ὅτι πολλὰ τῶν τόσον ἀπερισκέπτως καὶ προόρως ὑποβαλλομένων εἰς περιπάτους νεογνῶν ἐκρύωναν καὶ ἐπανήρχοντο ἐκεῖ ὁπόθεν πρὸ εἰκοσιτετραώρου ἦλθον, ἕνεκα τοῦ βρογχίτου ἢ ἄλλης ἀσθενείας.

Διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον οἱ ἰατροὶ εἶνε τῆς γνώμης, ὅτι αἱ βαπτίσεις δὲν πρέπει νὰ τελῶνται ὀλίγας μετὰ τὴν γέννησιν ἡμέρας ἀλλὰ ἀργότερα καὶ πρὸς τούτοις καλείτερον εἶνε νὰ

γίνεται ἡ βάπτισις κατ' οἶκον, ὅπου τὰ μικρὰ δὲν εἶνε ἐκτεθειμένα εἰς τὸ ψῦχος.

Τὸ συμπέρασμα λοιπὸν εἶνε ὅτι οἱ θέλοντες νὰ συνειθίσουν εἰς τὴν σκληραγωγίαν τὰ τέκνα των, εὐθὺς ἅμα τῇ γεννήσειτων, ὁπότε ταῦτα ἔχουν ἀνάγκην ὅλης τῆς θερμότητός των διὰ νὰ ζήσουν καὶ ἀναπτυχθοῦν πρεπόντως, εἶνε πασιφανῶς τρελλοί.

Οἱ μπεμπέδες μας ὁμοιάζουν μὲ τὰ λεπτοφυῆ ἐκεῖνα ἀνθύλια, ποῦ γεννῶνται ὅταν ἔλθῃ ἡ Ἄνοιξις. Ὅπως ὁ Πλάστης των προνοεῖ δι' αὐτὰ καὶ τὰ διατηρῇ μακρὰν τοῦ ψύχους, οὕτω καὶ ἡμεῖς πρέπει νὰ φροντίζωμεν διὰ τὰ βρέφη. Χρειάζεται τὸν χειμῶνα ἐν δωμάτιον καλὰ θερμαινόμενον καὶ ἐνδύματα ζεστά, ὅταν τὰ ἐξάγωμεν εἰς τὸ ὕπαιθρον μὲ καιρὸν ψυχρόν, καὶ τὰ λουτρὰ τὰ ὁποῖα θὰ τοὺς κάμνωμεν καθημερινῶς ἢ κατὰ δύο ἡμέρας διὰ νὰ διατηρῶνται καθαρά, πρέπει νὰ εἶναι χλιαρά

ΠΑΙΔΙΚΑΙ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΕΙΣ

Κατὰ τὰς παύσεις αἱ καλείτεραι καὶ ὑγιεινότεραι διασκεδάσεις τῶν μαθητῶν εἶνε τὰ παίγνια παρὰ τὴν θάλασσαν.

Πρέπει νὰ τοὺς δίδωμεν γάλα συνεχῶς καὶ κατὰ κόρον;

Τὸ συμπέρασμα τῶν ἀνωτέρω συμβουλῶν συνοψίζεται εἰς τὸν ἑξῆς χρυσοῦν κανόνα:

«Διατηρεῖτε ἐπιμελῶς ὅλην τὴν θερμότητα τοῦ νηπίου, οὐδ' ἐλάχιστον μέρος αὐτῆς ἐξοδεύοντες.»

Ἀλλὰ πόθεν πορίζεται αὐτὴν τὴν θερμότητα τὸ βρέφος;

Πολλοὶ συνέκριναν τὸν ἀνθρώπινον ὀργανισμὸν μὲ μίαν μηχανήν, ἧς καύσιμος ὕλη εἶναι αἱ τροφαί. Οὕτω τὰ νήπια ἐπὶ ἐννέα—δέκα μῆνας παράγουσι τὴν θερμότητά των διὰ τοῦ γάλακτος, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ μόνη τροφὴ ποῦ ἠμποροῦν τὰ ἐντόσθιά του νὰ χωνεύσουν, τὸ μόνον κάρβουνον ποῦ ἠμπορεῖ νὰ θερμάνῃ τὸν λεπτὸν ὀργανισμόν των. Ἔπειτα κατ' ὀλίγον γινόμεθα θαρραλαιότεροι. Μίαν ἡμέραν τοῦ δίδωμεν μικρὸν κύπελλον ζωμοῦ ὀρύζης καὶ δὲν παθαίνει τίποτε. Ἔπειτα προχωροῦμεν εἰς τὴν ποικιλίαν τοῦ γεύματός του, προσθέτοντες ὀλίγον ζωμόν, ψωμόσουπαν καὶ τέλος κρόκον ὠοῦ.

Κατόπιν ἀφοῦ ἴδωμεν, ὅτι ἕως τώρα χωνεύει θαυμάσια, σκεπτόμεθα ὅτι τὰ μικρά του δοντάκια, ποῦ βλέπομεν ὅταν γελᾷ νὰ στίλβουν ὡς μικροὶ ἀδάμαντες, θὰ βαρύνωνται μένοντα ἀδρανῆ.

Καὶ ἰδοὺ ὅπου μίαν ἡμέραν τὸ μπεμπὲ ἐκπληκτον βλέπει εἰς τὸ πιατάκι του ὀλίγον ἄσπρο πουλιοῦ ψιλοκομμένο, λαχανικά—πολὺ πολὺ ὀλίγα καὶ νωπὰ—καὶ ἡ χαρά του θὰ εἶναι ἀπερίγραπτος ὅταν τοῦ δώσουν διὰ πρώτην φορὰν—ὡς εἰς μεγάλον ἄνθρωπον ὀλίγην κοτολέτταν.

Καὶ οὕτω ὅταν μίαν ἡμέραν τὸ θύλαστρον ἐρρίφθη εἰς ἓν σιρτάριον, διὰ συντροφεύσῃ καὶ ἄλλας οἰκογενειακὰς ἀναμνήσεις, ὁ μπεμπὲς οὔτε τὸ ἐννόησε καθόλου. Εἰσῆλθεν εἰς τὸ δεύτερον ἤδη ἔτος καὶ ἀπεγαλακτώθη.

Ἀλλ' ὑπάρχουν καὶ μητέρες ὑπερβολικαί, πάσχουσαι ἀπὸ μικροβιοφοβίαν καὶ ἄλλους φανταστικοὺς κινδύνους, αἵτινες ἐξακολουθοῦν μέχρι τοῦ τρίτου καὶ τετάρτου ἔτους νὰ τρέφουν τὰ παιδιά τους μὲ γάλα καὶ ζωμόν. Τοῦτο εἶναι ἀτοπώτατον καὶ ὁ εὐκολώτερος τρόπος νὰ προσφέρουν ὡς αἰώνιον δῶρον εἰς τὰ παιδιά των στομαχικὴν τινα διαρκῆ ἀσθένειαν.

ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΕΝ ΕΣΠΕΡΙΑΙ

Ἀντὶ νὰ κλείωσι, κατὰ τὰς ὡραίας ἡμέρας, τὰ μικρὰ παιδιὰ εἰς τὰς αἰθούσας, τὰ ἀφίνουν διαρκῶς εἰς τοὺς κήπους, ὅπου καὶ τὰ μαθήματα ἀκόμη γίνονται.

Καταλαμβάνουν ὅμως αἱ μητέρες αὐταί, ὅτι ἐάν εἰς ἕνα παιδίον ἑνὸς ἔτους ἀρκεῖ λίτρα γάλακτος καθ' ἡμέραν δὲν συμβαίνει ὅμως τὸ αὐτὸ ὅταν εἰσέλθῃ εἰς τὸ δεύτερον καὶ τρίτον ἔτος του, ὁπότε ἐάν ἐξακολουθήσωμεν νὰ τὸ τρέφωμεν μὲ γάλα καὶ ζωμὸν δὲν τοῦ ἀρκεῖ πλέον ἡ αὐτὴ ποσότης, ἀλλὰ τούλάχιστον δύο λίτραι καθ' ἡμέραν, ποσότης ἥτις ὡρισμένως θὰ διαστείλῃ καὶ καταστήσῃ ἀσθενῆ τὸν στόμαχον ;

Μεταξὺ δὲ τῶν πολλῶν παραδειγμάτων παραθέτομεν τὸ ἑξῆς :

Μήτηρ τις ἀνέθρεψε τὰ δύο τέκνα της διαφόρως. Τὸ πρῶτον ἀπεγαλάκτισεν ἐν καιρῷ, εἶτα τὸ ἀνέθρεψε δεόντως καὶ κατέστη χαριέστατον. Ἀλλὰ τὸ δεύτερον ἐξαιρετικῶς τὸ ἔθρεψε διὰ γάλακτος μέχρι τοῦ 22 μηνός, ἀφοῦ δὲ τὸ ἀπέκοψε τὸ ἔτρεφε μὲ γάλα ἀγελάδος, ζωμούς, καὶ πτισάνην, ἄφθονα καθ ἑκάστην.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀνατροφῆς ἀπέβη ὅλως ἀντίθετον. Ἐνῷ τὸ πρωτότοκον ἐγένετο ρωμαλέον τὸ δεύτερον εἶχε τὸν στόμαχον διεσταλμένον, ὑπέφερεν ἐκ κοιλοπόνων καὶ ἐμετῶν ἵδρωνε συχνὰ καὶ ὑπέφερεν ἀπὸ δυσκοιλιότητα καὶ διάρροιαν.

Ἐπίσης παρουσίασαν πρό τινος ἰατροῦ παιδίον ὠχρὸν καὶ ἰσχνὸν καὶ πλῆρες ἐκ διαφόρων ἐξανθημάτων. Ἐκ τῆς ἐξετάσεως μανθάνει ὅτι ἦτο ἑνὸς ἔτους καὶ ἐτρέφετο μὲ γάλατα καὶ ζωμούς. Ὁ ἰατρὸς διατάσσει ὁλοσχερῶς σχεδὸν κατάπαυσιν τοῦ γάλακτος, δίδει ὀλίγον κρέας ὠμὸν καὶ μετὰ δίαιταν ἐπιμελῆ τὸ μικρόν καλλιτερεύει, ἐπανακτᾶ τὴν ὄρεξιν καὶ αἱ κακοδιαθεσίαι παύουν.

Πρὸς τούτοις ἠξεύρετε ὅτι τὰ οὕτω τρεφόμενα παιδία πόσον εὐκόλως προσβάλλονται ἀπὸ δυσπεψίας μὲ ἕνα μικρὸ παξιμαδάκι, ἕνα κουφέτον ἢ καρπόν τὸ ὁποῖον κατὰ τύχην τοῦ δίδει ἡ τροφός του ;

Ὅταν λοιπὸν ἀπογαλακτωθῇ τὸ βρέφος, πρέπει πάλιν νὰ παραιτηθῶμεν πάσης προφυλάξεως, καὶ ἠμποροῦμεν νὰ τοῦ δίδωμεν ὅ,τι δήποτε νὰ τρώγῃ ; Οὐδαμῶς. Ὑπάρχουν μεγάλοι οἱ ὁποῖοι καθόλου ἢ δυσκόλως χωνεύουν τὰ λαχανικά, τὴς σάλτσες τὰ παχέα κρέατα, τὰ φασόλια, τὸ κυνῆγι, κλπ. Τὰ τοιαῦτα ἐδέσματα φρόνιμον εἶναι νομίζομεν, νὰ μὴ δίδονται καὶ εἰς τὰ βρέφη, ἀφοῦ ὑπάρχουν τόσα ἄλλα πράγματα. Τὸ ψητὸ καὶ βραστὸ κρέας αἱ ὄρνιθες τὰ αὐγά, τὸ βούτυρον, τὸ γάλα, ἡ ὀρίζα, μερικὰ λαχανικά, καὶ αἱ κομπόσται, ἰδοὺ ἀξιόλογος κατάλογος διὰ τὸ μενῦ τῶν μικρῶν μας. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ ποτά, πολὺ εὐλογωτάτη εἶναι ἡ συμβουλὴ τῶν περισσοτέρων ἰατρῶν νὰ μὴ δίδεται εἰς τὰ παιδία μέχρι τοῦ πέμπτου ἔτους ἐκτὸς τοῦ γάλακτος ἄλλο τι εἰμὴ ὕδωρ, καὶ κατ' οὐδένα δὲ λόγον οἶνος, ζύθος, μπλίτης κτλ.

Μερικοὶ γονεῖς ὅμως καὶ εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι ὑπερβολικοί, μὴ ἀναγνωρίζοντες ὡς ὠφέλιμον οὐδὲ αὐτὸ τὸ ὕδωρ εἰμὴ μόνον τὸ γάλα. Καὶ ἂν διψάσῃ μετὰ τὸν ζωμὸν τοῦ δίδουν γάλα, ἐὰν διψᾷ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ φαγητοῦ του, πάντοτε γάλα τοῦ δίδουν Τὴν νύκτα πάλιν γάλα. Καὶ τότε συμβαίνει ἓν διετές, ἐπὶ παραδείγματι, βρέφος, νὰ λαμδάνῃ καθημερινῶς πλέον τῆς μιᾶς καὶ ἡμισίας λίτρας γάλακτος ὡς ποτοῦ Οἱ γονεῖς του ὅμως δὲν συλλογίζονται ὅτι τὸ γάλα δὲν εἶναι ἁπλοῦν ποτὸν ἀλλὰ θρεπτικώτατον φαγητόν, περιέχον λευκωματοειδῆ συστατικά, ὀρυκτὰ ἅλατα καὶ λιπαρὰς οὐσίας καὶ ἑπομένως ὅτι τὸ παιδίον τὸ ὁποῖον ἐν μέσῳ τοῦ φαγητοῦ του πίνει καὶ γάλα ὁμοιάζει μὲ τοὺς λαιμάργους ἀνθρώπους τοὺς τρώγοντας ὑπερβολικὸν κρέας. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι ἐπέρχονται δυσπεψίαι, ἡμικρανίαι καὶ ἐκζέματα.

Τροφὴ ὀλίγη

ἀλλὰ καλή.

Γενικῶς τὰ νήπια ἔχουν καλὴν ὄρεξιν καὶ ναθὼς εἶναι ὀλίγον λαίμαργα τρώγουν πολύ. Ἐν τούτοις μένομεν εὐχαριστημένοι, μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι ὅσον περισσότερον τρώγουν, τόσο καλειτέραν ὑγείαν θὰ ἔχουν. Εἶναι μέγα λάθος. Ἀναμιγνυόμεναι εἰς μεγάλα ποσὰ αἱ τροφαί, μένουν ἐπὶ πολὺ ἀχώνευτοι ἐν τῷ στομάχῳ, ζυμοῦνται καὶ σχηματίζονται ἀληθῆ δηλητήρια τὰ ὁποῖα ἐρεθίζουν κατὰ πρῶτον τὰ τρυφερὰ τῶν μικρῶν ἐντόσθια Ἔπειτα περνοῦν εἰς τὸ αἷμα, εἰσδάλλοντα οὕτω εἰς τὰ ὄργανα, τῶν ὁποίων καὶ διαταράσσουν τὴν λειτουργίαν. Ἐὰν οἱ γονεῖς των ἀνοίξουν τὰ ἰατρικὰ βιδλία δὲν θὰ εὕρουν τὸ τέλος τῶν ἀσθενειῶν τῶν παιδίων, τὰ ὁποῖα τρώγουν πολύ.

Πρέπει λοιπὸν νὰ συνειθίσωμεν τὰ παιδιὰ προόρως νὰ ἀρέσκωνται εἰς τὸ πρέπον.

Ἰδοὺ διασήμου παιδιάτρου συμδουλὴ διὰ τὸ φαγητόν παιδίου, εἰσερχομένου εἰς τὸ τρίτον ἔτος. Μικρὸν πρόγευμα : γαλατόσουπα μὲ ἓν παξιμάδι ἢ ὀλίγον ἄρτον. Γεῦμα : αὐγόν, κρέας, ψάρι, μυαλὸ —κατ' ἐκλογὴν— πουρὲ πατάτες, ἄρτον, καὶ γάλα 150 δραμια. Δειλινὸν : 250 δραμια γάλα, ἕνα παξιμάδι ἢ ὀλίγον ἄρτον. Δεῖπνον· γαλατόσουπαν, ἢ ζωμόν, ὥριμα λαχανικά, κομπόστα μήλων ἢ πολτὸν φρούτων, 150 δράμια γάλακτος καὶ ἄρτον.

Ἀλλὰ καὶ πάλιν ὁ κατάλογος οὗτος εἶναι βαρὺς διὰ τὸ θερμὸν ἡμῶν κλῖμα, καθότι ἐγράφη ὑπὸ ἰατροῦ κατοικοῦντος τὴν Β. Εὐρώπην.

Καθὼς οἱ μεγάλοι, οὕτω καὶ τὰ παιδία πρέπει νὰ τρώγουν εἰς τὴν ὡρισμένην ὥραν. Ὑπάρχουν μικροί, οἵτινες ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ζητοῦν νὰ φάγουν, ὑπάρχουν δὲ δυστυχῆς καὶ γονεῖς, οἵτινες χαίρονται βλέποντες πόσην καλὴν ὄρεξιν ἔχουν τὰ παιδία των. Λοιπὸν οἱ κύριοι οὗτοι πρεπει νὰ γνωρίζουν ὅτι ὁ στόμαχος δὲν εἶναι τόσῳ φιλόῳρων ὅσῳ φανταζονται. Δι' αὐτὸν ἡ χώνευσις δὲν εἶναι τέρψις, ἀλλ' ἐπαχθὴς ἐργασία καὶ καθὼς τὰ λοιπὰ μέλη μας ἔχουν ἀνάγκην ἀναπαύσεως κατόπιν κοπιώδους ἐργασίας, οὕτω καὶ ὁ στόμαχος ἔχει μεγάλην ἀνάγκην ἀναπαύσεως.

Ἰδοὺ αἱ συνέπειαι ἑνὸς λοιμάργου παιδίου· Μέχρις ἡλικίας ἓξ ἐτῶν, ἀναφέρει ὁ παρισινὸς ἰατρὸς Κόμπυ, ἀνετράφη τὸ παιδίον αὐτὸ ρωμαλαῖον, γερὸν καὶ ἔχον κάλλιστα. Μίαν ὅμως ἡμέραν σταλλὲν εἰς τὴν ἐξοχὴν ἤρχισε νὰ τρώγῃ ἀπὸ ὅλα καὶ εἰς κάθε στιγμήν. Ποῖον τὸ ἀποτέλεσμα ; Ἐνῷ οἱ γονεῖς του ἐπερίμενον νὰ μεταμορφώσῃ ἐπὶ τὰ βέλτιω ἡ ἐξοχὴ το παιδί τους, αἴφνης τὸ βλέπουν ἀγνώριστον, ἀσθενὲς καὶ μὲ διαρκῆ εὐκοιλιότητα καὶ νὰ ἐξεμῇ ὅ,τι ἔτρωγε. Ἠναγκάσθησαν δὲ πρὸς θεραπείαν νὰ τοῦ ὁρίσουν τακτικὴν τροφὴν καὶ δίαιταν μακράν.

Ἐπίσης ἀναγκαιότατον εἶναι νὰ συνειθίζομεν τὴ μικρὰ νὰ τρώγουν ἡσύχως καὶ νὰ μασσοῦν καλὰ τὰς τροφάς. Τοῦτο εἶναι σπουδαιότατον, διότι τότε αἱ τροφαὶ πέπτονται εὐκόλως, ὅταν εἶναι διαμελισμέναι καλὰ καὶ βεδρεγμέναι διὰ σιέλου. Ἐκ τῆς κακῆς δὲ συνηθείας τῶν παιδων νὰ τρώγουν γρήγορα προέρχονται αἱ πλεῖσται τῶν ἀσθενειῶν. Ἅπαξ δὲ συνειθίσῃ τις εἰς τὸ τρώγειν σιγά, αἰωνίως θὰ διατηρήσῃ τὴν καλὴν ταύτην συνήθειαν. Μία δὲ λαϊκὴ συμδουλὴ λέγει : «Ὅταν τρώγῃς σιγά, καὶ περπατεῖς καλὰ ὡρισμένως θα εἶσαι ὑγειής » (Ἀκολουθεῖ)

Ο ΜΕΓΑΣ ΚΑΤΑΚΤΗΤΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου τεύχους)

V

Η ΣΗΣΤΟΣ ΚΑΙ Η ΑΒΥΔΟΣ εἶνε αἱ δύο ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου ἀντικείμεναι πόλεις ἡ μὲν ἐπὶ τῆς Εὐρώπης ἡ δὲ ἐπὶ τῆς Ἀσίας. Εἰς τὴν Σηστὸν ὁ κατὰ γῆν στρατὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου φθάσας εὗρε τὸν ἑλληνικὸν στόλον σύμπαντα καὶ ἀκολούτος ἤρξατο ἡ διάβασις τοῦ στρατοῦ.

Στιγμαὶ ὑπέροχοι. Ἡ Εὐρώπη ἐζήτει νὰ μεταδώσῃ τὰ φῶτα της εἰς τὴν ἀδελφὴν Ἀσίαν διὰ τῶν ὅπλων. Ἄλλοτε βαρβαρικαὶ ὁρδαὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μέρους, ἀντιθέτως ὅμως βαίνουσαι ἠλάλαζον ἐπὶ τῇ διαδάσει, ὀνειρευόμεναι κατακτήσεις,λαφυραγωγίας καὶ χώρας φόρου ὑποτελεῖς νὰ καταστήσωσι. Ἤδη ἑλληνικαὶ στρατειαὶ ἀπήρχοντο εἰς χώρας σκοτεινάς, νέας πόλεις νὰ ἱδρύσουν καὶ τὸν ἑλληνικὸν πολιτισμὸν νὰ ἐπιδάλουν.

Πρῶτος ὁ Ἀλέξανδρος πατεῖ τὸ Ἀσιατικὸν ἔδαφος, ἀφοῦ ἐπὶ τῆς ναυαρχίδος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ἑλλησπόντου ἐτέλεσε σπονδὰς ἐκ χρυσῆς φιάλης. Εἶτα εἰς τὸ Ἴλιον ἀνελθὼν ἔθυσε τῇ Ἀθηνᾷ, ἀνέθηκε τὴν πανοπλίαν του καὶ ἔλαδε ὅπλα τινα τῶν ἡρώων τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, τὰ ὁποῖα συνήθως εἰς τὰς μάχας ἔφερον πρὸ αὐτοῦ οἱ ὑπασπισταί του. Τέλος εἰς αἰωνίαν ἀνάμνησιν τῆς μεγάλης ταύτης ἐπιχειρήσεως ἤγειρε βωμοὺς εἰς τιμὴν τοῦ Διός, τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ἡρακλέους εἰς ἀμφοτέρας τὰς κατέναντι ἀκτὰς τῶν δύο ἠπείρων.

Αἱ δυνάμεις τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀναλόγως τοῦ ἔργου ὅπερ ὁ στρατηγὸς ἐπεχείρη ἦσαν δυσαναλογοι. Τὸ σύνολον τῶν πεζῶν ἦσαν 30,000 καὶ ἱππεῖς 4,500. Χρήματα δὲ ἐλάχιστα, κατὰ τινας ἱστορικοὺς μόλις ἐπαρκοῦντα πρὸς συντήρησιν τοῦ στρατεύματος ἐπὶ τριάκοντα ἡμέρας. Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι ὠχριῶσι πρὸ ἐκείνων οὓς 150 ἔτη πρότερον ὁ Ξέρξης εἶχεν ἀθροίσει.

Καὶ ὅμως τὰ ἀποτελέσματα ὑπῆρξαν ἀντίθετα.

Ἀλλὰ τὸ κράτος οὗ τὴν εἰρήνην ἤρχετο νὰ διαταράξῃ ὁ νεκρὸς στρατηλάτης εἰς ποίαν κατάστασιν εὑρίσκετο ; Εἶνε καιρὸς πρὶν ἢ διατρίψωμεν ἐπὶ τῶν συρράξεων τῶν δυο στρατειῶν νὰ ρίψωμεν ἓν βλέμμα καὶ ἐπὶ τοῦ Περσικοῦ κράτους.

Ὅταν ὁ Φίλιππος ἐμελέτησε καὶ ἀπεφάσισε τὴν ἐκστρατείαν ταύτην καὶ μάλιστα ἤρξατο τῶν ἐχθροπραξιῶν διὰ δύο στρατηγῶν περαιωθέντων εἰς Ἀσίαν, ὁ Δαρεῖος διέταξε τὰ διὰ τὴν ἄμυναν ἀναγκαῖα. Ἐνῷ δέ, ἐνόμισεν ὅτι ὁ θάνατος τοῦ Φιλίππου καὶ ἡ ἀνάρρησις τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀπεσόβησαν κάθε κίνδυνον καὶ διέκοψε τὰς παρασκευάς, ἐξαίφνης πρὸ τῆς ἀπιστεύτου δραστηριότητος τοῦ νέου βασιλέως καὶ τῶν ἀλλεπαλλήλων θριάμβων του, μαντεύσας οἷος κατακράκτης θὰ ἔστρεφε τὸν ἀκατάσχετον ροῦν του κατ' αὐτοῦ ἐπανέλαβε δραστηριότερον τὰς παρασκευάς.

Ὁ κράτιστος Φοινικικὸς στόλος συνεπληροῦτο. Οἱ σατράπαι τῆς Λυδίας καὶ Φρυγίας καὶ ὁ ἑλληνΜέμνων διετάχθησαν νὰ νὰ συγκροτήσουν στρατεύματα ἐξ Ἑλλήνων μισθοφόρων, ὧν τὴν ἀνδρείαν περὶ πολλοῦ ἐποιοῦντο. Ἕτοιμος λοιπὸν ὁ μέγας βασιλεὺς ἀνέμενε τὸν Ἀλέξανδρον, φανταζόμενος ὅτι καὶ οἱ Πέρσαι θὰ ἦσαν ἐξ ἴσου ἱκανοὶ νὰ κατασυντρίψουν τὴν ἐπερχομένην στρατειάν, ὡς ἄλλοτε ποτὲ οἱ Ἕλληνες ἐδίδαξαν τοὺς προκατόχους του.

IV

Ὁ Ἀλέξανδρος ὡς καλὸς στρατηγὸς κατέστρωσε ὅλο τὸ σχέδιον τῆς ἐκστρατείας καὶ ἐμελέτησεν αὐτό. Ἀπεφάσισε δὲ κατὰ πρῶτον νὰ ἐκμηδενίσῃ τῶν Περσῶν τὴν ναυτικὴν ἐν Μεσογείῳ δύναμιν, κατακτῶν ἅπασαν τὴν δυτικὴν αὐτῶν παραλίαν, ἀπὸ τοῦ Ἑλλησπόντου μέχρι τῆς Αἰγύπτου.Τὸ μέτρον τοῦτο ὑρ' ὅλων κρίνεται ὡς ἐπιτυχία πρώτης τάξεως, ἐνῷ τοῦ Δαρείου ἡ ἀπραξία μὴ παρασχόντως ἀντίστασιν εἰς τὴν διάβασιν τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐν Ἑλλησπόντῳ διὰ τοῦ ἰσχυροτέρου του στόλου, κρίνεται ὡς πρώτης τάξεως ἀπερισκεψία. Ἴσως ὁ ταλαίπωρος ἐσκέφθη, ὅτι ἡ ἑλληνικὴ στρατειὰ ἅπαξ εἰσελθοῦσα εἰς τὴν Ἀσίαν δὲν θὰ διέφευγε τὴν τιμωρίαν του.

Σφάλμα μέγιστον ἐπίσης τῶν Περσῶν ἦτο καὶ ἡ ἀπόρριψις τῆς θαυμασίας προτάσεως τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ἕλλησι Μέμνονος, ἐπιμένοντος ν' ἀποφύγωσι τὴν ἐκ παρατάξεως κρίσιμον μάχην, ἀλλ' ἀμυνόμενοι ἁπλῶς ἐν Ἀσίᾳ νὰ μεταφέρωσι τὸν πόλεμον εἰς τὴν Εὐρώπην, προσδάλλοντες τὰς χώρας τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ ὑποκινοῦντες εἰς ἐπανάστασιν τοὺς λοιποὺς Ἕλληνας. Ἡ συμδουλὴ αὕτη ἦτο δαιμονία ὄντως, καθότι ὁ Ἀλέξανδρος θὰ ἠναγκάζετο νὰ διχάσῃ τὰς δυνάμεις του ἢ νὰ ἐπανακάμψῃ εἰς τὰ ἴδια. Ἀλλ' οἱ λοιποὶ τῆς ἐν Φρυγίᾳ μεγάλης στρατειᾶς στρατηγοί, μὴ θέλοντες ἀφ' ἑνὸς νὰ ἴδωσι ἐρημουμένας τὰς προσοδόρους χώρας των καὶ ἐξ ἀντιζηλίας πρὸς τὸν Ἕλληνα στρατηγόν, ἀπέρριψαν τὴν συμ

βουλήν του, ἔχοντες δὲ πεποίθησιν εἰς τὰς δυνάμεις των ἀνέμενον τὸν Ἀλέξανδρον παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Γρανικοῦ ποταμοῦ, ἐκ τῆς Ἴδης πηγάζοντος καὶ εἰς τὴν Προποντίδα ἐκβάλλοντος.

Οἱ Πέρσαι ἐξέλεξαν τὸ περὶ τὴν ἑλληνίδα πόλιν Ἀδράστειαν μέρος, καταλαβόντες τὴν δεξιὰν ἀπόκρημνον καὶ ὑψηλὴν ὄχθην, ὥστε εὐκολώτερον νὰ ἐμποδίσωσι τὴν προέλασιν τοῦ στρατοῦ. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐπήρχετο βραδέως καὶ συνετῶς τὰ πάντα ἐπισκοπῶν καὶ τὸν στρατόν του ἐπιμελῶς ἔχων συνταγμένον. Ὅταν δ' ἐπλησίασε τὸν ἐχθρὸν ἀμέσως διέταξε τὴν πρὸς μάχην παράταξιν τοῦ στρατοῦ του.

Σύμφωνα δὲ μὲ τὰς προηγουμένως δοθείσας διατάξεις, αἱ μακεδονικαὶ φάλαγγες συνετάχθησαν ἐν τῷ μέσῳ μὲ τοὺς στρατηγούς των ἐπὶ κεφαλῆς, δεξιᾷ ἐτάχθησαν οἱ ὑπασπισταί, οἱ σαρισσοφόροι, ἡ ἴλη τῶν ἑταίρων, πάντων δὲ ἐστρατήγει Ἀμύντας ὁ Ἀρραβαίου. Τὸ ἀκρότατον δεξιὸν κέρας ἀνέλαβεν ὁ ἕτερος τοῦ Παρμενίωνος υἱός, Φιλώτας, μὲ τὸ ἐπίλοιπον σῶμα τῶν ἑτέρων, τοὺς τοξότας καὶ τοὺς ἀκοντιστάς. Τὸ ἀριστερὸν τῆς φάλαγγος ἀνετέθη εἰς τοὺς διαφόρους ἱππεῖς, τοὺς Θρᾷκας τοὺς συμμάχους καὶ τοὺς Θεσσαλούς. Τὸ ὅλον δὲ στράτευμα διῃρέθη εἰς δύο πτέρυγας ἐξ ὧν τῆς δεξιᾶς ἡγεῖτο ὁ Ἀλέξανδρος, τῆς δὲ ἀριστερᾶς ὁ Παρμενίων.

Οἱ Πέρσαι ἔταξαν τὰς δυνάμεις των ἀλλέως· ἀπεφάρισαν διὰ τοῦ ἱππικοῦ των κυρίως νὰ δράσωσι, τάξαντες τοῦτο ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν τὸ πεζικόν.

Στιγμαὶ νεκρικαὶ καὶ ἀγωνιώδεις ἐπηκολούθησαν μετὰ τὰς προετοιμασίας ταύτας. Ἀμφότεραι αἱ στρατειαὶ ὡς ὑπὸ συγκινήσεως συνεχόμεναι ἐσίγουν, ὡς δ' ἐκ τῆς ἐγγυτάτης μεταξύ των ἀποστάσεως ἐθεῶντο ἀλλήλους. Οἱ τῶν Περσῶν δ' ἄριστοι ἡγεμόνες ἐννοήσαντες ἐκ τῆς λαμπρότητος τῶν στολῶν καὶ τῆς εὐλαβείας ὅτι εἰς τὸ δεξιὸν ὁ Ἀλέξανδρος ἦτο, μετέβησαν καὶ οὗτοι εἰς τὸ ἀριστερόν, ἐνισχύσαντες αὐτὸ καὶ διὰ τοῦ ἀρίστου ἱππικοῦ, ἵν' αὐτοὶ κατὰ τοῦ Μακεδόνος ἥρως ἀντεξέλθωσι. Ἀλλ' ὁ καιρὸς ἐπείγει. Ὁ Ἀλέξανδρος διατάσσει προσβολὴν καὶ πρώτη ὁρμᾷ κατὰ τάξιν ἡ ὑπὸ Πτολεμαίου καὶ Φίλιππον ἴλη, βοηθουμένη ὑπὸ τῶν σαρισσοφόρων ἱππέων καὶ τῶν πεζῶν, εὐθὺς δ' ἀμέσως εἰσπηδᾷ εἰς τὸν ποταμὸν ὁ Ἀλέξανδρος μὲ τὸ δεξιὸν σύμπαν ἐν ἰαχαῖς καὶ ἀλαλαγμοῖς, ἔθιμον τῶν ἐνθέων μακεδόνων, ἀπαρέκτητον ἐν ταῖς μάχαις.

Τὸ ἐπιχείρημα ἦτο δύσκολον. Οἱ Πέρσαι ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ βάλλοντες ἦσαν εἰς πολὺ καλλιτέραν θέσιν, τῶν Μακεδόνων πεισματωδῶς προσπαθούντων νὰ διελάσωσι διὰ τοῦ περσικοῦ ἱππικοῦ καὶ μεταφέρωσι τὴν μάχην ἐπὶ τοῦ ὀπισθεν πεδίου. Τὸ πρῶτον προελάσαν σῶμα ἀπεκρούσθη καὶ ἔκλινε πρὸς τὸν ἐπερχόμενον ἀκατασχέτως Ἀλέξανδρον. Ἵπποι καὶ ἄνδρες, Πέρσαι καὶ Ἕλληνες ἀναμίξ ἐν τῷ ποταμῷ ἐμάχοντο. Ἀλλ' ἡ μακρὰ μακεδονικὴ λόγχη ἐθριάμβευσε πρὸ τοῦ περσικοῦ παλτοῦ καὶ ἡ ἀριστερᾶ τῶν περσῶν πτέρυξ ἐνέδωκε. Ἡ μάχη μετεφέρθη ἤδη ἐπὶ τῆς πεδιάδος. Εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν ὁ Ἀλέξανδρος ὡς ἡμίθεος μάχεται. Τοῦ δόρατός του συντριβέντος στρέφεται πρὸς τὸν Ἄρατον ἀλλὰ καὶ οὗτος ἐμάχετο μὲ τὸ ἥμισυ τοῦ δόρατός του. Ὁπλίζεται ὅμως διὰ τοῦ δόρατος τοῦ Δημαράτου καὶ ὡς κεραυνὸς ὁρμᾷ κατὰ τοῦ Μιθριδάτου, γαμβροῦ τοῦ Δαρείου. Κτυπήσας κατὰ πρόσωπον τὸν καταβάλῃ καὶ ὁρμᾷ κατ' ἄλλου ἡγεμόνος τοῦ Ροισάκου, ὃν καὶ διατρυπᾷ διὰ μέσου τοῦ θώρακος. Ἄλλως ὅμως ἡγεμὼν Πέρσης ὁ Σπιθριδάτης ὑψοῖ τὴν χεῖρα ἵνα κατακόψῃ τὸν ἥρωα, ἀλλ' ἡ χεὶρ του κόπτεται δίχα ὑπὸ τοῦ Κλείτονος. Εἰς ἔσχατον κίνδυνον περιῆλθε πολλάκις ὁ Ἀλέξανδρος, ἀλλὰ τέλος διασπᾷ καὶ τὸ τελευταῖον τῶν ἐχθρῶν ἱππικὸν καὶ διατάσσει τοὺς ὑπασπιστὰς καὶ τὴν φάλαγγα νὰ ἐπιπέσωσιν ἤδη κατὰ τοῦ ἀκεραίου ἔτι πεζικοῦ, μὴ λαβόντος εἰσέτι μέρος εἰς τὴν μάχην. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦτο προδήλον. Οἱ ἀκατάσχετοι νικηταὶ κατεκρεούργησαν ἀνηλεῶς τὴν πολυπληθῆ ταύτην στρατειάν. Ἐὰν ἐκ τῶν πολλῶν ἀφηγήσεων λάβομεν ὡς ἀληθῆ τὴν μικροτέρους ἀριθμοὺς φέρουσαν, ἐκ τῶν 20,000 πεζῶν μόνον δισχίλιοι ἐσώθησαν, αἰχμαλωτισθέντες καὶ οὗτοι. Ἐκτὸς δὲ τούτων περὶ τοὺς 1000 ἱππεῖς καὶ πλῆθος ἡγεμόνων ἐθυσιάσθησαν δι' ν' ἀποθανατισθῇ τὸ ὄνομα ἑνὸς ποταμοῦ, χάριν τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Μετὰ τὴν περιφανῆ ταύτην νίκην ὁ Ἀλέξανδρος περιεποιήθη τοὺς τραυματίας, ἔθαψεν ἐν πομπῇ τοὺς πεσόντας, ὡς καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῶν Περσῶν καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοὺς πεσόντας μισθοφόρους Ἕλληνας, διέταξε τὸν Λύσιππον νὰ κατασκευάσῃ ἀνδριάντας εἰς 25 τῶν πρώτων φονευθέντων ἑταίρων, ἐχορήγησε προνόμια εἰς τοὺς γονεῖς καὶ παῖδας τῶν θανόντων καὶ τέλος ἔπεμψεν εἰς Ἀθήνας τριακοσίας περσικὰς πανοπλίας, ὡς ἀνάθημα τῇ πολιούχῳ Ἀθηνᾷ μετὰ τοῦ ἑξῆς ἐπιγράμματος: «Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου καὶ οἱ Ἕλληνες πλὴν Λακεδαιμονίων, ἀπὸ τῶν βαρβάρων τῶν τὴν Ἀσίαν κατοικούντων. Τοὺς δὲ αἰχμαλώτους Ἕλληνας τοὺς πολεμήσαντας ὑπὸ τοὺς Πέρσας ἡγεμόνας, πρὸς τιμωρίαν ἐξαπέστειλεν εἰς Μακεδονίαν ὡς δούλους.

Ἡ παρὰ τὸν Γρανικὸν πανολεθρία τοῦ περσικοῦ στρατεύματος κατέστησε διὰ μιᾶς σχεδὸν τὸν Ἀλέξανδρον κύριον τῆς Ἀσίας.

Ὁ τροπαιοῦχος καὶ ἐνθουσιώδης στρατός του ἐνόμιζεν ἑαυτὸν ἱκανὸν τὰ πάντα νὰ κατωρθώσῃ ὑπὸ τοιοῦτον βασιλέα. Ὁ Δαρεῖος

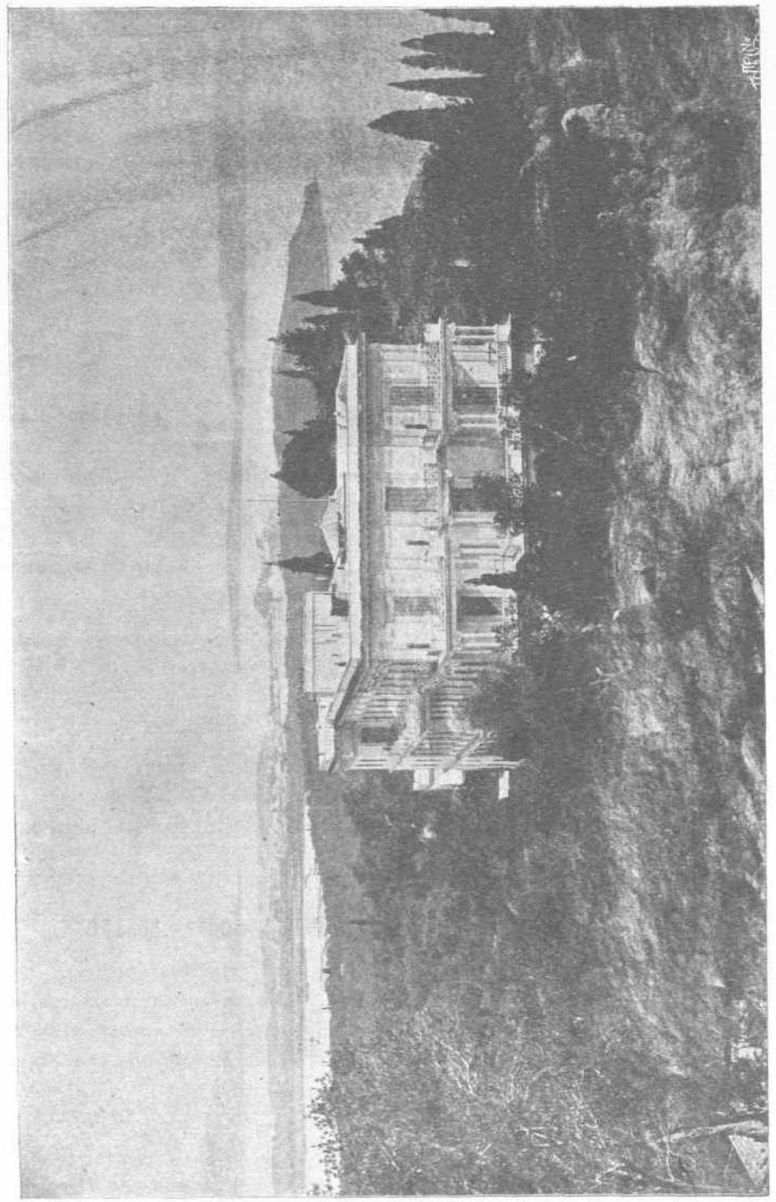

ΤΟ ΑΧΙΛΛΕΙΟΝ

Ἡ θαυμασία ἐπαυλὶς τοῦ Κάιζερ ἐν Κερκύρᾳ, κτισθεῖσα ὑπὸ τῆς δυστυχοῦς αὐτοκρατείρας Ἐλισσάβετ.

ἀφ' ἑτέρου καὶ ἡ κυλή του σύμπασα, ἅμα τῇ ὀλεθρίᾳ ἀγγελίᾳ τοῦ θανάτου τόσων συγγενῶν καὶ φίλων καὶ τῆς καταστροφῆς τοῦ κρατίστου στρατεύματός των, περιῆλθον εἰς ἐσχάτην ἀθυμίαν. Ὅλοι δ' ἐνόμιζον, ὅτι ὁ Μακεδὼν ἥρως, ὁ προκινδυνεύων εἰς τὰς μάχας, ἰδιοχείρως καταβάλλων τοὺς ἀρίστους τῶν πολεμίων καὶ ἀείποτε ἄτρωτος μένων ἦτο περιβεβλημένος διὰ θείας τινὸς δυνάμεως.

Τὸ ἀποτέλεσμα ἦτο εὐνοϊκότατον διὰ τοὺς Ἕλληνας. Ἀκατάσχετος ὁ Ἀλέξανδρος ὁρμᾷ κατὰ τῶν Σάρδεων ἃς ὁ φρούραρχος ἀμαχητὶ παραδίδει, εἶτα κατὰ τῆς Ἐφέσου, ἣν ἀνακμακτὶ καταλαμβάνει, ἀποδρασης τῆς φρουρᾶς, ἀπελευθεροῖ πλείστας ἰωνικὰς καὶ αἰωλίδας πόλεις καταλαμβάνει καὶ τὴν ὀχυρὰν Μίλητον καὶ ἐπιτίθεται κατὰ τῆς ἰσχυροτέρας Ἁλικαρνασσοῦ, ἣν ἐπὶ τέλους καταβάλλει.

Εἶτα διαμοιράζει τὰς δυνάμεις του καὶ ὁ μὲν Παρμενίων πέμπεται ἐπὶ τὴν Φρυγίαν, αὐτὸς δ' ἐπέρχεται πρὸς κατάκτησιν τῆς Λυκίας, Παμφυλίας καὶ Πισιδίας.

Διατρίβων δὲ εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην χώραν, ἔκοψε καὶ τὸν πολυθρύλητον Γόρδιον δεσμόν, λύσας οὕτω τὸν παλαιὸν χρησμόν, ὅτι θέλει καταστῇ κύριος ἁπάσης τῆς Ἀσίας ὅστις ἤθελε λύσει τὸν δεσμὸν τοῦτον.

Ἐπὶ πλέον τοῦ εὐτυχοῦς κατακτητοῦ, ἡ τύχη καὶ πάλιν ἦλθε βοηθός. Ὁ ἐμπειρότατος τοῦ Δαρείου Ἕλλην στρατηγὸς καὶ ναύαρχος Μέμνων, ὁ διὰ τοῦ στόλου του κυριαρχῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἐνῷ εὑρίσκετο εἰς πέρας σπουδαιοτάτου ἔργου, νὰ μεταφέρῃ τὸν πόλεμον εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ αὐτὴν τὴν Μακεδονίαν, ἀποθνήσκει αἰφνιδίως. Περίλυπος ὁ μέγας βασιλεύς, οὐδένα ἀντάξιον τοῦ Μέμνωνος εὑρίσκων, καταλύει τὰ μεγαλοφυεῖ σχέδια τοῦ Ἕλληνος στρατηγοῦ, ὡς μὴ δυνάμενος πλέον νὰ τὰ ἐφαρμόσῃ καὶ ἐκ τῆς ἀμυντικῆς θέσεως ἀποφασίζει νὰ ἐξέλθῃ, δίδων μεγάλην μάχην ἐκ παρατάξεως.

(Ἕπεται συνέχεια)

ΓΝΩΜΙΚΑ

Ἡ ἔλλειψις λογικῆς εἶναι ἡ καλλιτέρα ἀπόδειξις τῆς εἰλικρινείας.

Τολστόη

Εἶναι λυπηρὸν ν' ἀγαπᾷ τις χωρὶς ν' ἀνταγαπᾶται, ἀλλ' εἶναι πολὺ λυπηρότερον νὰ μὴ ἀγαπᾷ τις ποσῶς.

Μαυρίκιος Μαίτερλιγγ

Ἡ ἐπιείκεια πολλάκις κρίνει ἐσφαλμένως, ἀλλ' ἐνεργεῖ δικαίως.

Ἐμ Βερτράϊμερ

Ὅ,τι νομίζει τις ἀμέλειαν, ἐνίοτε εἶναι ἀδυναμία.

Αἰμίλιος Πόντιχ

Ἐὰν τὸ ὑποφέρειν ἦτο πραγματικῶς μανθάνειν, θὰ ὑπῆρχον ὀλίγιστοι ἀμαθεῖς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ.

Κυρία δὲ Μπλοκεβέλ

Οὐδὲν συγκρίνεται πρὸς τὴν σκληρότητα τῆς μὴ ἀγαπώσης πλέον.

***

Ἡ μεγαλειτέρα ἱκανότης τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ τιμιότης.

Κόμησσα Διάνα

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΕΚΑΣΤΟΤΕ

Τὸ τέλος τοῦ χειμῶνος ἐπιφέρει συνήθως, ὡς πολλοὶ θὰ παρετήρησαν, πολλὰς καὶ διαφόρους ἀσθενείας, οἷον, πονοκέφαλον, ζάλην, ἀνορεξίαν, κοψίματα, δυσκοιλιότητα κτλ. τὰς ὁποίας ἂν δὲν προλάβωμεν, καταλήγομεν εἰς πρόσκλησιν ἰατροῦ, οἰκουρίαν ἐπί τινας ἡμέρας κτλ.

Πρὸς πρόληψιν ὅλων τούτων καλὸν εἶναι νὰ λαμβάνῃ τις τοὐλάχιστον ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα ὁπόταν εἰσερχόμεθα εἰς τὴν ἄνοιξιν, ὀλίγον καλὸν κονιὰκ ἢ ρούμιον ἐντὸς ὕδατος ἢ τοῦ τείου κατὰ πρωΐαν καὶ ἑσπέραν πρὸ τοῦ προγεύματος καὶ τοῦ ὕπνου.

Ὁ ἰατρός σας

ΤΑΞΕΙΔΙΟΝ ΜΕΧΡΙ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου τεύχους)

ΚΑΙ ΔΕΝβαρύνεσθε ἐδῶ ἐπάνω μόνοι;

Ὄχι. Εἶναι ὡραῖα, καθαρὸς ἀέρας. Ἐσυνειθίσαμεν. Ἔπειτα ἔρχεται τόσος κόσμος κάθε λίγο. Καὶ ἅμα θέλομεν συντροφιὰ κυττάζομεν κάτω καὶ παρηγορούμεθα. Παρατηρήσατε τί κόσμος κάτω εἰς τὴν πλατείαν.

— Ναί, τί μικροὶ ὅπου εἶναι οἱ ἄνθρωποι κάτωθι ἡμῶν, λοιπόν, εὐχαριστοῦμεν. Χαῖρε.

— Δὲν θὰ ἴδῆτε καὶ ἐδῶ τὸ μέρος, ὅπου εἶχαν οἱ Ἄγγλοι τὰ κανόνια τους;

—Ἄ, εἶχαν καὶ ἐδῶ κανόνια; Ὡραία θέσις, ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς.

—Ναί, ἀλλὰ τὰ ἐπῆραν μαζύ τους. Δὲν μᾶς ἄφησαν τίποτε.

— Πῶς δὲν μᾶς ἄφησαν τόσα ὡραῖα μέρη; τόση ρομάντσα;

— Τί τὰ θέλεις αὐτά, καλείτερα νὰ μὴ ἔφευγαν. Ἔχομεν δυστυχίαν τώρα.

—Ἄ, εἶσαι ἀπ' ἐδῶ, μὰ καὶ αὐτοὶ τώρα τὸ μετενόησαν.

Μετὰ τοῦτο μετέβημεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ἔνθα διέμενον, τῆς Ὡραίας Βενετίας, ὅπου ὡς συνήθως ἐδειπνοῦμεν ἐντὸς τοῦ δροσεροῦ καὶ εὐχαρίστου κήπου του καὶ ἀφοῦ παρέμεινα τόσον ὅσον ἀπητεῖτο διὰ νὰ γευθῇ τις ἀνέτως καὶ χορταστικῶς σειρὰν ἐξ ἑξ ὡραίων καὶ εὐγεύστων φαγητῶν μετὰ πάντων τῶν ἐξαισίων ὀρεκτικῶν καὶ κουρκουμάτων καὶ καρπῶν καὶ γλυκυσμάτων, ὡς καὶ ἐξαιρέτου οἴνου ἢ ζύθου, ἀπῆλθον ἐκεῖθεν καὶ μεταβὰς ἐκάθισα εἰς τὴν ὡραίαν πλατεῖαν τῆς Κερκύρας «Σπιανάδα», ὅπου ὁ κόσμος ἀθρόος, ὡς προεῖπον, συρρέει καθ' ἑκάστην ἑσπέραν, πρὸς ἀκρόασιν ἰδίως τῆς μουσικῆς καὶ εἶτα βαθμηδὸν ἀποσύρεται μετὰ τὴν δεκάτην ὥραν συνήθως Ἐγὼ δὲ οὕτω παρέμεινα μέχρι τῆς δωδεκάτης ὥρας σχεδὸν μόνος ἀποθαυμάζων τὰ παράδοξα ἔθιμα τοῦ μικροῦ μὲν ἐκείνου, ἀλλ' ἐξαιρέτου καὶ εὐγενεστάτου λαοῦ, ὅστις διετήρησεν ἀσπίλως σχεδὸν πάντα τὰ πάτρια αὐτοῦ ἤθη καὶ ἔθιμα.

Τὸ μόνον δὲ ἄτοπον ἴσως, ὅπερ παρατηρεῖ τις εἰς αὐτούς, εἶναι ἡ συνήθης χρῆσις τῆς Ἰταλικῆς γλώσσης καὶ ἡ συμπάθεια αὐτῶν πρὸς ἀγγλικάς τινας ἕξεις. Εὐχαρίστως ὅμως ἀντελήφθην, ὅτι ὁ φιλότιμος οὗτος λαὸς βαθμηδὸν ἀποβάλλει πᾶσαν ξενικὴν χροιάν, καθόσον καὶ ἀποστέργουσιν οἱ πολλοὶ πλέον νὰ ὁμιλῶσιν ἀγγλιστὶ ἢ ἰταλιστί, ἀποφεύγουσι δὲ οἱ ἐγγράμματοι τὰ ξενικὰ ἔθιμα. Οἱ δὲ προύχοντες καὶ τῆς ἀνωτάτης τάξεως μορφοῦσι τὰ τέκνα των εἰς τὰ ἑλληνικὰ λύκεια καὶ γυμνάσια πάνυ ἐθνικῶς καὶ ἑλληνοπρεπῶς, ἐνῷ πρὸ εἰκοσαετείας καὶ πέραν καθ' ὅλην τὴν Ἑπτάνησον ἤκουέ τις ἐκεῖσε τὴν ἀγγλικὴν καὶ ἰταλικήν, ὡς γλῶσσας πρωτευούσας καὶ κυριαρχούσας τοῦ τόπου.

Ἀπόλυτος τάξις καὶ ἡσυχία ἐπεκράτει κατὰ τὴν ἑσπερινὴν ἐκείνην ἥρεμον καὶ ἀσέληνον νύκτα, μόλις δὲ σχεδὸν εὑρισκόμενος ἐκεῖσε καί που καί που σποράδην διακοιμωμένων θαμώνων τινῶν, ἐν τῇ ἐκτεταμένῃ ἐκείνῃ πλατείᾳ, ὅπου ἄλλοτε ἐπὶ τῆς ἀγγλικῆς κατοχῆς κίνησις μεγάλη ἐπεκράτει καὶ γυμνάσια μεγάλα πολλοῦ στρατοῦ ἐξετελοῦντο, ἐσυλλογιζόμην τὴν πυρακμὴν καὶ ἐγκατάλειψιν ἤδη τοῦ ὡραίου ἐκείνου μέρους καὶ ἀπεφαινόμην πόσον διαφορετικὴ ἡ θαυμασία αὕτη νῆσος θὰ ἦτον ἂν εἶχεν ἄλλην ζωὴν καὶ ἄλλην διεύθυνσιν.

Ὁ ἔκτακτος ὡραῖος καὶ ποικιλόμορφος ἔνιαυτὸς ἐμοῦ βράχος, ὅστις πρὸ καιροῦ περιεβλήθη τὸν στρατιωτικὸν αὐτοῦ μανδύαν διὰ τῶν ὀχυρῶν πέριξ αὐτοῦ τοιχῶν καὶ ἐπάλξεων καὶ ὁ φωτίζων τὴν κορυφὴν αὐτοῦ μέγας ναυτικὸς φάρος μοὶ ἀνεμίμνησκον ἐν ταὐτῷ τὴν παλαιὰν τρομερὰν ἱστορίαν τῆς νήσου, καθ' ἣν οὔτε γαλήνη, οὔτε ἡσυχία, οὔτε ἀνάπαυσις τότε ἐπεκράτει οὐδαμοῦ. Διαρκὴς πόλεμος καὶ διαρκὴς τρομοκρατία. Ἡ νῆσος αὕτη ἐθεωρεῖτο ἀνέκαθεν ἡ κλεὶς τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους καὶ ἡ ἀφετηρία στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων πρὸς τὴν ἔναντι Ἤπειρον. Δι' ὅπερ ἐπεβλέπετο καὶ ἐφθονεῖτο ἀπὸ τὰ ἰσχυρὰ τότε Κράτη. Καὶ σήμερον εἰς τὰς ἑλληνικὰς χεῖρας περιελθοῦσα, εἰς τὸν φυσικὸν διάδοχον παραδοθεῖσα, καθεύδει τό γε νῦν ἔχον, ἐφηυχάζουσα εἰς τὰς μητρικὰς ἀγκάλας, ἀπαυδήσασα ἐκ τοῦ πολλοῦ ἀγῶνος καὶ τοῦ πολλοῦ αἵματος. Οὕτως ἐσκεπτόμην τὴν παράδοξον ἐπικρατοῦσαν ἤδη γαλήνην τοῦ τόπου, μηδόλως δυσαρασχετῶν διὰ τὴν κατάστασιν καὶ ἐνδομύχως εὐχόμενος τοιαῦτα ν' ἀποπωλήσω τάχιστα ἐν ὁμοίᾳ ἀσελήνῳ νυκτὶ καὶ ἀπολύτῳ τοι-

αὐτῃ γαλήνη ἐν ταῖς ὡραίαις πλατείαις καὶ ἄλλων ὑποδούλων ἔτι ἡμετέρων χωρῶν.

Μεσονύκτιον ἐσήμαινε τὸ ὡρολόγιον παρακειμένης οἰκίας καὶ εἰσέτι ἐθεώμην τὴν περιβάλλουσαν φύσιν, ὅτε οἱ ὀφθαλμοί μου ἐσταμάτησαν ἐπὶ ὡραίου ἄνωθί μου λάμποντος ἀστέρος, ὅστις ποσάκις, διελογίσθην, διῆλθεν ἄνωθι τῆς θέσεως ταύτης καὶ ποσάκις εἶδεν ἐκεῖ μάχας καὶ φοβερὰς πολιορκίας. Ἀλλ' ἤδη τετέλεσται καὶ ἡ ὡραία θέα του, εἶπον, ἐγγυᾶται τοῦ λοιποῦ περὶ τῆς εἰρηνικῆς προόδου τῆς νήσου.

Καὶ πάλιν δὲ εἶτα ἀναβλέψας ἐπὶ τὰ πέριξ, εἶδον μεγάλην φωτοβολίδα διασχίσασαν τὸν ἔναντι ὁρίζοντα, καὶ ἥτις ἐφώτισε πρὸς στιγμὴν τὸν ἀγέρωχον βράχον, ὃν ἀποθαυμάσας τελείως, ἐμειδίασα ἐξ εὐχαριστήσεως καὶ ἐγερθεὶς εἶτα μετέβην εὐχαρίστως εἰς τὴν κλίνην μου.

Τὴν ἐπαύριον πρωΐαν συνέχισα τὰς ἐπισκέψεις μου εἰς διαφόρους καὶ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν συναντηθεὶς μετὰ τοῦ κ. Δ. Κοτζονάνου χημικοῦ καὶ προέδρου τοῦ Γυμναστηρίου μετέβημεν πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Ἱδρύματος τούτου, τῆς Βιβλιοθήκης καὶ τοῦ Μουσείου Κερκύρας, κείμενα πάντα ταῦτα ἐντὸς τοῦ κτιρίου τῆς ποτὲ Ἰονείου Ἀκαδημίας καὶ εἶτα τοῦ ὡραίου Γυμναστηρίου των.

Ταῦτα ὅμως δὲν μοὶ ἐφάνησαν ἄξια λόγου, τόσης προσοχῆς καὶ ἐκτιμήσεως, καθόσον ἡ Κέρκυρα δὲν φημίζεται διὰ τὰ ταῦτα, οὔτε εἶναι δυνατὸν ν' ἀμιλλᾶται πρὸς τὰς Ἀθήνας, ἔνθα τὰ πολλὰ Γυμνάσια καὶ τέλειον Χημεῖον καὶ αἱ ὡραῖαι Βιβλιοθῆκαι τιμοῦν τὴν πρωτεύουσαν καὶ οὔτε νὰ συγκριθοῦν δύνανται πρὸς τὴν πενιχρότητα, σμικρότητα καὶ εὐτέλειαν ἐκείνων. Ἄλλως τε ἡ μικρὰ αὕτη νῆσος ἀπομεμακρυσμένη οὖσα τοῦ Βασιλείου δὲν ἔχει τὸν ἀπαιτούμενον ἀριθμὸν θαμώνων καὶ μαθητῶν διὰ ν' ἀναπτύξῃ τέλεια καθ' ὅλα ἱδρύματα καὶ ἀναδείξῃ πρόοδον ἐφάμιλλον τῆς πρωτευούσης, ὁλόκληρος δὲ ἤδη ἡ Ἑπτάνησος ἀποστέλλει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τοὺς μαθητάς της εἰς τὰ Γυμνάσια καὶ Ἀκαδημίας τῶν Ἀθηνῶν.

Τὸ Γυμνοστήριον τοὐναντίον τῆς Κερκύρας ἐθαύμασα μετ' εὐχαριστήσεως, καθόσον ἔκτισανεἰς ὡραιοτάτην ὑψηλὴν τοποθεσίαν ὅπου ἔχει θέαν λαμπρὰν, ὡς ἐκ τοῦ ἐπιμήκους δὲ σχήματός του προσέδωκαν αὐτῷ τὸ σχῆμα καθ' ὅλα τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Σταδίου καὶ ἀπεμόνωσαν ἐντελῶς τῶν παρακειμένων οἰκιῶν. Ἔκτισαν δὲ εἰς τὸ βάθος καὶ τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὴν ἄμεμπτον λειτουργίαν διαμερίσματα, ἤτοι γραφεῖα, ἀποδυτήρια, φυλακεῖον, ἰδθουσαν ἀρκετὰ εὐρεῖαν διὰ ξιφασκίαν κτλ. Ὁ κ. Κοτζονάνος μετ' ἄλλων τινων μελῶν παρευρισκομένων ἐκεῖ, μοὶ ἐπέδειξαν τὰς πραγματικὰς προόδους τοῦ καλλίστου των ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις ὡραίου τούτου σωματείου ὡς καὶ φωτογραφίας τινας τῶν ἐγκαινίων καὶ τῆς ἑορτῆς. Παρηκολούθησα δὲ τὰς ἀσκήσεις μερικῶν μαθητῶν, ἀσκουμένων κατὰ τὴν ὥραν ταύτην εἰς διάφορα γυμνάσματα καὶ ἀπῆλθον εἶτα μετὰ τοῦ ἰατροῦ κ. Παπαδάτου ἐκεῖθεν. Ἐπιβάντες δὲ τότε τῆς ἀναμενούσης ἁμάξης του μετέβημεν εἰς περίπατον ἀνὰ τὴν ἐξοχήν.

Τὴν ἑπομένην ἐξετελέσαμεν θαλασσίαν ἐκδρομὴν πρὸς τὸ Ποντικονῆσι, τὴν ὡραίαν αὐτὴν λεγομένην νησίδα τοῦ Ὀδυσσέως καὶ ἐκεῖθεν ἡ θέα πρὸς τὴν πόλιν ὄπισθεν καὶ τὴν ἀκτήν, ἣν ἐξαισία. Ἐκεῖθεν δὲ ἐθαύμασα τὸ Γαστοῦρι καὶ τὴν ἔπαυλιν τοῦ Ἀχιλλείου ἐκ τῶν κάτωθι τῇ ἀληθείᾳ παρουσιάζει μοναδικὴν ἔκτακτον φυσικὴν καλλονὴν καὶ ὡραιότητα. Οἱ λόφοι, αἱ χαράδραι, τὰ δένδρα, αἱ φυτεῖαι καὶ τὰ ἀνάκτορα εἰς τὴν κορυφὴν εἰκονίζουσιν ἓν σύνολον μαγικῆς θεαματικῆς ἀπολαύσεως, κάτωθι θεσπεσίου ὁρίζοντος καὶ γλυκυτάτου κλίματος.

Ἡ δύσμοιρος ἐκείνη αὐτοκράτειρα καὶ τάλαινα γυνὴ, θελήσασα ν' ἀποφύγῃ πλέον τὸν θόρυβον καὶ τὰ μοχθηρὰ βλέμματα τοῦ κόσμου ἀνεζήτησε πανταχόσε κατάλληλον μέρος, ἥσυχον καὶ θελκτικόν, εὐχάριστον δὲ καὶ ὑγιεινόν, ὅπου νὰ διέλθῃ μονάζουσα καὶ φιλοσοφοῦσα τὸν ἐπίλοιπον ἀσθενικὸν πλέον καταστάντα βίον της, διότι καλῶς ψυχολογήσασα, εἶδε τὴν ματαιότητα τῆς ἐπιδείξεως καὶ ἐκεῖ, εὗρε ἡσυχίαν τοῦ σώματος καὶ ἠρεμίαν τῆς ψυχῆς. Ἐκεῖ δὲ ἀνεκάλυψε τὴν κατάπαυσιν τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν καὶ ἐκεῖ ἀνεζήτησε τὴν λήθην τοῦ ἁμαρτωλοῦ παρελθόντος. Καὶ συνεπῶς ἀπεφάσισεν ὑπὸ τὸ παχύσκιον φύλλωμα τῶν ἐλαιώνων κατὰ τὴν δροσόλουστον καὶ θελκτικωτάτην κωμόπολιν τοῦ Γαστουρίου καὶ ἄνωθι θαυμασίας ἀκτῆς καὶ ἐσαεὶ γαληνιώσης θαλάσσης, ὡς κεκμηκυῖα χελιδών, κατόπιν πολυτεράχου βίου καὶ ἀγῶνος καὶ ὡς νεωτέρα ὑψηλὴ ἐρημῖτις νὰ κτίσῃ μονάζουσαν καλύβην, ἰδίαν βασιλικὴν μονὴν ἐν ᾗ κλαίουσα τὴν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν, νὰ εὕρῃ τοὐλάχιστον θάνατον γλυκὺν παρὰ τῷ ἐλέει τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἐδῶ ἠπατήθη καὶ ἐδῶ ἐφθονήθη καὶ ἐντεῦθεν ἐξεδιώχθη, εὑροῦσα ἄλλοῦ οἰκτρόν καὶ ἐλεεινὸν διὰ μίαν ὑψηλὴν ἀτυχῆ τὸν θάνατον!

Ἀδυσώπητε Θεέ! Ἀφῆκες ἐκεῖ διαρκῆ τὰ ἔργα τῆς ἀνθρωπίνης καταστροφῆς, διακόψας τὴν θέλησιν μιᾶς βασιλίσσης καὶ ἀνεθέσας εἰς κρατοῦν ἄλλον μονάρχην τὴν συνέχειαν τῶν βουλῶν σου.

Ἔστω Ἡ δυστυχὴς γυνὴ προαισθανθεῖσα τὸ τέλος αὐτῆς ἐγγὺς καὶ βλέπουσα, ὅτι ἡ δόξα αὐτῆς καταρρέουσα θὰ ἐξηφανίζετο, ἐστράφη πρὸς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα, ὁπόθεν τὰ στοιχεῖα ἠρύσθη καὶ ἔπηξε τὸ νέον Ἀχίλλειον, πολυτελές, ἄφθιτον.

Ἐν ἔτει 1888 ἤρξαντο αἱ ἐργασίαι τῶν Ἀνακτόρων της, αἵτινες ἐπερατώθησαν τῷ 1891 μετὰ πάσης μεγαλοπρείας, εὐμαιρείας καὶ χλιδῆς, ἐκ δύο δροφῶν καὶ ἰσογείου, συνισταμένων, καλλωπισθέντων δὲ διὰ λαμπρῶν περιστηλίων, κηπαρίων, ἀγαλμάλων, ἀνδήρων, κτλ. καὶ διακοσμηθέντων διὰ τοῦ χρωστῆρος ἀρίστων καλλιτεχνῶν.

Ἤδη τὰ Ἀνάκτορα ταῦτα ὡς καὶ ὅλη ἡ Ἔπαυλις τοῦ Ἀχιλλείου μετεβλήθησαν μετὰ τὴν ἀγορὰν αὐτῆς παρὰ τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας, ἡ δὲ ὀνομασία ἔμεινεν ἡ αὐτή. Καὶ τοῦτο εὐνόητον, διότι μόνη ἡ Ἀρχαία Ἑλλὰς δὲν ἔχει ἐχθροὺς, καθόσον πάντες τὴν σέβονται καὶ ἐκτιμῶσι.

Τὸ ἐσωτερικὸν τῶν Ἀνακτόρων σχεδὸν οὐδόλως μετεβλήθη, διαρρηθείσης καὶ τῆς αὐτῆς διακοσμήσεως, ἥτις τυγχάνει κατὰ τὸ πλεῖστον Πομπηϊανοῦ ρυθμοῦ.

Εἰσερχόμενός τις διὰ τῆς κυρίας προσόψεως εἰς τὰ Ἀνάκτορα ταῦτα, ἀπαντᾶ μικρὸν δωμάτιον, ἔνθα ἐξακολουθεῖ διατηρούμενος κομψότατός τις χαριτωμένος ναός, ἐν τῷ ὁποίῳ ἡ μετασταῖσα αὐτοκράτειρα καθ' ἑκάστην, ὡς λέγεται, ἠκροᾶτο τῆς θείας λειτουργίας. Ἦτο δὲ καλὴ χριστιανή.

Ἀριστερόθεν κεῖται ἡ ὡραία εἴθουσα τοῦ φαγητοῦ καὶ παραπλεύρως τὸ καπνιστήριον εἰς τὰς στέγας τῶν ὁποίων ἄριστοι Ἰταλοὶ Καλλιτέχναι ἀπεικόνισαν σκηνὰς ὡραίας, ἐνῶ ἐπὶ τῶν τοίχων αὐτῶι ἐζωγράφησαν διαφόρους ὡραίους ἀρχαϊκὰς παραστάσεις εἰς συμπλέγματα ποικίλων ἐρωτιδέων, ἐκ τῶν χειρῶν τῶν ὁποίων ἐκφεύγει ἄπλετον ἠλεκρικὸν φῶς, καταλλήλως διοχετευόμενον καὶ θαυμασίως διαφωτίζον καὶ λαμπρίνον τὴν ἐξοχικὴν ζοφερὰν μονοτονίαν τοῦ Ἀχιλλείου.

Ἀνερχόμενός τις διὰ τῆς κεντρικῆς κλίματος εἰς τὴν πρώτην ὀροφὴν τῶν ἀνακτόρων, ἥτις χρησιμεύει ὡς διαμέρισμα τοῦ Αὐτοκράκορος μένει ἔκθαμβος πρὸ τῆς καλλονῆς τῶν ἐπίπλων, τῆς χλιδῆς ἐπὶ τῶν ἐλαχίστων ὡς καὶ τῆς ἐκτάκτου διακοσμήσεως, καὶ τοῦ ποικίλλου ρυθμοῦ τῶν αἰθουσῶν. Ὁ κοιτὼν τοῦ αὐτοκράτορος φέρει ρυθμὸν Λουδοβίκου ΙΔ' καὶ τὸ γραφεῖον αὐτοῦ περικαλλέστατον καὶ σοβαρότατον εἶνε ρυθμοῦ τῆς «Ἀναγεννήσεως». Αἱ ἄλλαι αἴθουσαι ἐπίσης δευτερευούσης σπουδαιότητος, εἰσὶν ἐπίσης ἐκτάκτως ὡραῖαι καὶ μεγαλοπρεπεῖς.

(Ἕπεται τὸ τέλος)

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΑΙΓΝΙΟΝ

ΚΕΝΤΡΟΦΥΓΕ ΔΥΝΑΜΙΣ

Ἡ μετάδοσις τοῦ κτύπου

ΘΑ ΠΑΡΑΘΕΣΩΜΕΝ σειρὰν πειραμάτων, ἅτινα ἡ φυσικὴ ἐπεζηγεῖ ὡς ἀποτελέσματα τῆς κεντρόφυγος δυνάμεως καὶ τὰ ὁποῖα ἐν τούτοις ἡμεῖς θεωροῦμεν ὡς ἄλλην φυσικὴν συνέπειαν τῆς κινήσεως, τοῦ ἤχου, κτλ.

Θέσκτε κατὰ σειρὰν μερικὰ νομίσματα ἐπὶ

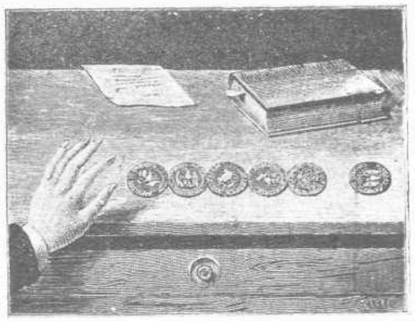

τῆς τραπέζης καὶ διὰ τοῦ τελευταίου κρούσατε αἰφνιδίως τὸ προτευλευταῖον, ῥίπτοντες αὐτὸ ἐπὶ τούτου ἀποτόμως. Τί δὲ θὰ γίνῃ;

Θὰ κρουσθῶσι πάντα ἀλλεπαλλήλως τὰ νομίσματα, τὸ δὲ εἰς τὸ ἄκρον ἔναντι κείμενον θ' ἀπομακρυνθῇ ἐπ' ἀρκετὸν τῶν ἄλλων.

Εἶναι τοῦτο ἀποτέλεσμα τῆς κεντρόφυγος δυνάμεως;

Ἀλλὰ τότε ἂν θέσωμεν κατὰ σειρὰν δέκα ἀνθρώπους καὶ ὠθήσωμεν τὸν τελευταῖον, βεβαίως ὁ εἰς τὸ ἔναντι ἄκρον κείμενος θὰ πέσῃ. Ἀλλ' ἐκ τίνος αἰτίας; Ἀπλούστατα, διότι ὁ τελευταῖος ὠθούμενος δὲν ἔχει ποῦ νὰ στηριχθῇ. Πόσον ἐλκρῶς οἱ πρῶτοι φυσιολόγοι ἐξήγησαν τὰ φυσιολογικὰ ταῦτα φαινόμενα!

Φ.

ΤΟ "ΠΑΝΟΡΑΜΑ,,

Εἶνε τὸ πρωτοτυπώτερον περιοδικὸν τῆς Ἀνατολῆς.

Μόνον εἰκόνες μέγαλος καὶ καλλιτεχνικὰς περιέχει. Τοπεῖα, πόλεις, γεγονότα, ἑορτάς, προσωπογραφίας, καλλιτεχνικοὺς πίνακας κλ.

Τὸ 4ον τεῦχος περιέχει: Θαυμασίαν εἰκόνα τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης, ἔργον τοῦ Guido. Τὴν τελευταίαν φωτογραφίαν τοῦ πρίγκηπος Νικολάου καὶ τῆς πριγκ. Ἑλένης μὲ τὴν ἐθνικὴν ἐνδυμασίαν. Τὸ αὐτοκίνητον τοῦ βασιλέως εἰς τὰς χιῶνας. Ἀθηναϊκαὶ ἑορταὶ, τὰ Κούλουμα καὶ τὰ Παναθήναια. Τὸ Κάϊρον τῆς Αἰγύπτου, εἰκόνες τοῦ Λαϊκοῦ ἐράνου καὶ ἔξοχον ἔργον τοῦ Στεφάνωφ αἱ Δυσμαὶ τοῦ βίου.

Ἐκδόται: **Ἀδελφοὶ Πρίντεζη**

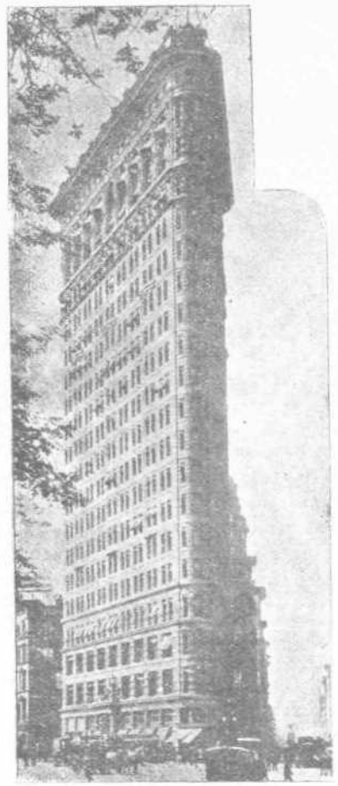

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΟΙΚΙΑ

ΠΡΟΟΔΟΣ ΚΑΙ Ο ΧΡΗΜΑΤΙΣΜΟΣ. — Ἀναμφιβόλως τὰ βλέμματα τῶν ἀναγνωστῶν μας ἐπὶ πολὺ θὰ μείνωσι προσηλωμένα ἐπὶ τῆς εἰκόνος τοῦ ἀμερικανικοῦ τούτου οἰκίσκου. Ὁποία διαφορὰ μεταξὺ τῶν συνήθων οἰκοδομῶν μας καὶ τῶν κολοσσιαίων ἀμερικανικῶν, τὰς ὁποίας σὺν τῷ χρόνῳ οἱ ἀκατανόητοι αὐτοὶ ἄνθρωποι τελειοποιοῦσι κατὰ τὴν στερεότητα καὶ····τὸ ὕψος.

Τὸ χρῆμα τοὺς ἐξωθεῖ εἰς ἐπιχειρήσεις, αἵτινες εἰς ἡμᾶς, τοὺς κοινοὺς θνητούς, φαίνονται ὄνειρα ἀκατώρθωτα. Ἐν τούτοις ὁ Ἀμερικανὸς ἀφοῦ ἐσκέφθη, ὅτι ἂν διπλασιασθοῦν τὰ πατώματα μιᾶς οἰκίας του, θὰ διπλασιασθοῦν καὶ αἱ ἐκ ταύτης πρόσοδοί του, δὲν ἤργισε νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ σχέδιόν του. Καὶ σήμερον τὰ 20όρωφα καὶ 30όρωφα οἰκοδομήματα εἶνε αἱ συνήθεις οἰκίαι τῶν μεγαλουπόλεών των. Ἡ οἰκονομία τοῦ χώρου εἰς τὴν οἰκοδομὴν εἶνε λίαν ἐπικερδὴς καὶ οἱ ἐπιχειρηματίαι κάτοικοι τοῦ Νέου Κόσμου ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἤθελον ἐπωφεληθῇ τούτου.

Ἡ δὲ ὠφέλεια ἐκ τοῦ ἐλατηρίου τῆς μεγίστης φιλοχρηματίας τῶν Ἀμερικανῶν εἶνε μεγίστη διὰ τὴν μηχανικὴν ἰδίᾳ τέχνην, καθότι ὁ γόνιμος νοῦς των πλεῖστα ἐφεῦρε καὶ ἐφήρμωσε. Γέφυραι παμμέγισται καὶ στερεώτατοι, οἰκοδομαὶ πελώριοι καὶ ἀσφαλεῖς, σιδηρόδρομοι ἱλιγγιώδους ταχύτητος καὶ πλεῖστα ἄλλα ἔργα τέλεια καὶ σχεδὸν ὑπερβολικὰ συνετελέσθησαν ἐν τῷ Νέῳ Κόσμῳ.

Ἡ δευτέρα εἰκὼν μας παριστᾷ σιδηρόδρομον ἐναέριον. Πολλοὶ θ' ἀποροῦν διατί δὲν ἐπροτιμήθη νὰ γίνῃ ὑπὸ τὴν γῆν. Ἁπλούστατον, διότι ὑπογείως διέρχεται ἄλλος. Εἰς τὰς μεγαλοπόλεις των ἡ κίνησις εἶνε μεγίστη, ὡς δὲ ἐκ τῶν μεγάλων ἀποστάσεων γίνεται διαικῶς χρῆσις ὅλων τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας, ἅτινα καὶ πάλιν εἶνε ἀνεπαρκῆ. Ὑπογείως λοιπὸν δὲν ὑπῆρχε τόπος, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους εἶνε τόσον τὸ πλῆθος τῶν συναντωμένων ὀχημάτων, ἠλεκτρικῶν σιδηροδρόμων, αὐτοκινήτων κλ. ὥστε ἔστρεψαν τὴν κεφαλὴν των πρὸς τὰ ἄνω, εἶδον τὸ κενὸν ὅπερ ὑπὲρ τὰς ὁδοὺς ὑπάρχει καὶ ἐσκέφθησαν νὰ ἐκμεταλλευθῶσι καὶ αὐτό. Ἰδοὺ τὸ ἱστορικὸν τῶν ἐναερίων σιδηροδρόμων, ὧν ἡ ἐφαρμογὴ δὲν ἤργισε καθόλου.

Ἰδοὺ λοιπὸν τὸ μυστικὸν τῶν Ἀμερικανῶν.

Τὰ θαύματα τὰ ὁποῖα ἐκτελοῦν εἶνε συνέπειαι μιᾶς μεγάλης δίψης τοῦ χρήματος καὶ μεγαλειτέρας ἐνεργείας τοῦ νοῦ των πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ των. Ἀλλὰ ἔχουν καὶ ἄλλο ἓν προσόν, ὅτι αἱ ἰδιοφυΐαι των εὑρίσκουν ἀμέσως τὰ κεφάλαια τῶν πλουσίων πρόθυμα εἰς ἐπιχειρήσεις καὶ οὕτω αἱ ἑταιρεῖαι ἐπιτελοῦν θαύματα ἔργων καὶ κερδῶν.

ΕΝΑΕΡΙΟΣ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΣ

ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑΙ. — Ἡ φήμη τῶν διεσπάρη καθ' ὅλην τὴν γῆν ἐσφαῖραν. Εἶνε ἀναμφισβητήτως αἱ θορυβωδέστεραι τοῦ ὡραίου φύλου, αἱ πλέον ἰδιότροποι καὶ ἀπειλητικαὶ καὶ ἐπίφοβοι. Ἐννοοῦν νὰ

ΔΥΟ ΣΩΦΡΑΖΕΤΕΣ

εἰσδύσουν καὶ εἰς τὰ βαναυσότερα τῶν ἀνδρικῶν ἐπαγγελμάτων, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ δείξουν, ὅτι κατ' οὐδὲν διαφέρουν τοῦ ἰσχυροῦ φύλου, ὅτι εἶνε ἄξιαι διὰ τὰ πάντα καὶ ἑπομένως καὶ διὰ τὸ ἐκλέγειν, ἴσως καὶ ἐκλέγεσθαι. Ἰδοὺ τὸ ὄνειρόν των. Νὰ ἐπιτύχουν τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου. Ἡ παρατιθεμένη εἰκὼν μας παριστᾷ δύο τοιαύτας **σωφραζέτας** ὧν τὸ θάρρος ἔφθασεν εἰς τὸ ὕψιστον σημεῖον. Αἱ δυστυχεῖς ἐξέλεξαν ὡς ἐπάγγελμα νὰ καθαρίζουν τοὺς δρόμους τοῦ Λονδίνου καὶ τὸ περίεργον εἶνε ὅτι καὶ αὐτῶν τῶν Ἄγγλων τὴν ἀπάθειαν καὶ ἀδιαφορίαν ἐξήγειραν.

ΙΑΠΩΝΙΚΗ ΚΗΔΕΙΑ. — Ἐπάνω κάτω οἱ Ἰαπωνες μᾶς μιμοῦνται εἰς τὴν πομπὴν τῶν κηδειῶν. Ἡ πρωτοπορεία ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς κρατοῦντας τὰ ἐξαπτέρυγα καὶ τοὺς ψάλτας καὶ ἀκολουθεῖ τὸ φέρετρον. Μὲ τὴν διαφορὰν, ὅτι ἀλλάζει ὁ ρυθμὸς καὶ βέβαια εἰς τὴν Ἰαπωνίαν ἀντὶ τῶν ἑλληνικῶν λαβάρων ἐπικρατοῦν αἱ ἰαπωνέζικαι φοῦσκαι, ἃς ὀνομάζουν «οἱ ἅγιοι φανοὶ τῶν νεκρῶν». Τὸ δὲ φέρετρον ὅμοιον περίπου μὲ τὴν στρατιωτικὴν νεκροφόρον μας, διαφέρει κατὰ τοῦτο, ὅτι παρ' ὅλον τὸν ὄγκον του φέρεται ἐπὶ τῶν ὤμων. Ἐν τούτοις φαίνεται, ὅτι ἐξαιρετικῶς εἰς τὴν κηδείαν ταύτην, ἥτις εἶνε τῆς μητρὸς τῆς αὐτοκρατείρας, ἐγένετο χρῆσις τοῦ ἐν εἴδει κιβωτοῦ μεγάλου τούτου φερέτρου.

Δὲν ἠξεύρομεν δὲ ἂν οἱ Ἰάπωνες μιμοῦνται καὶ τὴν θαυμασίαν συνήθειάν μας, νὰ περιφέρωσι τὰ προκλητικὰ εἰς ἀηδίαν πρόσωπα τῶν νεκρῶν ἀκάλυπτα.

Εἰς τοῦτο, νομίζομεν, ὅτι εἴμεθα μοναδικοὶ θιασῶται.

ΤΟ ΦΕΡΕΤΡΟΝ

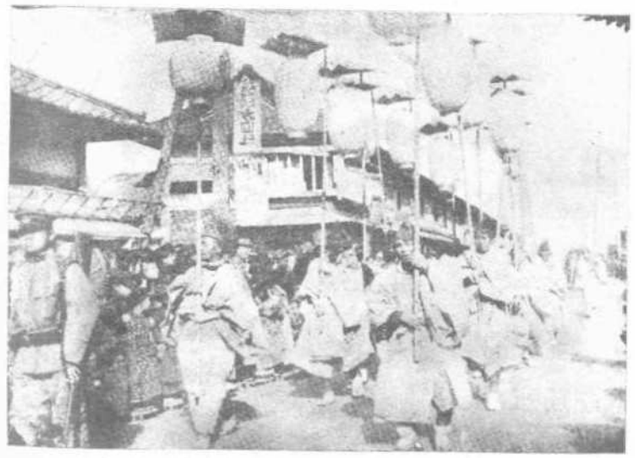

Η ΠΡΩΤΟΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΚΗΔΕΙΑΣ

ΘΗΡΙΑ ΣΥΜΠΕΘΕΡΟΙ. — Ἐν τῷ θηριοτροφείῳ τοῦ Havemann, τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται νῦν ἐν Βερολίνῳ, ἔλαβεν ἐσχάτως χώραν ἀξιοσημείωτον διὰ τὴν ἐπιστήμην ἐν γένει γεγονός. Μία λέαινα γεννήσασα ἔφερεν εἰς τὴν ζωὴν δύο τέκνα, ὧν ὅμως ὁ πατὴρ εἶνε τίγρις. Κατὰ τὸν νόμον δὲ τῆς κληρονομικότητος ἔχουσι λάβει γνωρίσματα καὶ ἀπὸ τοὺς δύο γονεῖς των. Τὰ ζῶα ταῦτα, ὡς καὶ πάντα τὰ ἐκ τῆς συμμίξεως τῶν δύο διαφόρων ζωολογικῶν γενῶν προερχόμενα, δὲν δύνανται νὰ ἀφήσωσιν ἀπογόνους. Εἶνε ζωηρότατα καὶ χαριέστατα.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

53. Μαγικὴ εἰκών.

Ποῦ βλέπετε μίαν κυρίαν ;

54. Αἴνιγμα

Πτῶσις αἰτιατικὴ
Ὄνομα πολὺ γλυκὺ
Γένους εἶμαι θυληκοῦ
Ἀριθμοῦ πληθυντικοῦ
Κεφαλήν μου ἂν ἐκβάλλῃς
Φύσεως θὰ μ' εὕρῃς ἄλλης
Γένος ἀριθμὸν θ' ἀλλάξω
Μόνον πτῶσιν θὰ φυλάξω.

Κων/πολις 1908 **Ἰ. Κ. Διαθεδόπουλος.**

55. Αἴνιγμα

Πλοῦν νέος ἐξετέλεσα
Πλὴν ὄχι ἐπὶ πλοίου.
Κατόπιν μετὰ τῶν ἐμῶν
Δι' ἄλλου ταξειδίου
Ἐπέρασα τὴν θάλασσαν
Χωρὶς τοῦ ναυαγίου
Νὰ ὑποστῶ τὸν κίνδυνον.
Ἐντὸς ξενοδοχείου,
Δὲν ἐκοιμήθην πώποτε·
Ἄνευ τινὸς βιβλίου
Τοὺς φίλους μου ἐδίδαξα
Κι' ὅλης τῆς ὑφηλίου
Πρῶτος ὑπῆρξα συγγραφεύς.

56. Ἐλλειποσύμφωνον.

+ο+ +ου+ +ε++α+ε
φ +ου+ευα+αι

ΛΥΣΕΙΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

13 ΤΕΥΧΟΥΣ

35. Οὐρανοῦ. — 36. Μὲ τὸν διαβίτην διαγράφω κύκλους. — 37. Ἔξω φρενῶν. — 38. Ξιφίᾳ Μπαχέρ.

Λύται: Οἰκονόμου Περικλῆς ἐκ Κερκύρας 1- Ν. Μυλονᾶδάκης ἐκ Κάρου 1, Ἰωάννα Ἀκα, βάλου ἐκ Κάρου 1, Π. Θωμόπουλος Σύρον 3 καὶ Αἰκ. Κυρίκου Πειραιῶς 2.

ΩΦΕΛΙΜΟΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Πότε πρέπει ν' ἀφαιρῶμεν τὰ ὠὰ ἐκ τοῦ ὀρνιθῶνος.

Καθ' ἑκάστην, εἰς τακτικὴν ὥραν καὶ ἰδίως ἀμέσως μετὰ τὴν ὠοτοκίαν δέον ν' ἀφαιρῶνται τὰ ὠὰ ἐκ τῆς ὀρνιθοφωλεᾶς, διότι παραμελουμένου τούτου, εὑρίσκονται ἄλλαι ὄρνιθες ἕτοιμαι νὰ κλωσσήσουν καὶ αἵτινες καθήμεναι ἐπ' αὐτῶν, ἐπιφέρωσιν ἀρχὴν ἐπωάσεως ἥτις ἀναπτύσσει τὸ ἔμβρυον καὶ διακοπτομένης εἶτα τῆς ἐπωάσεως, τὰ ὠὰ ταῦτα δὲν εἶναι καλὰ πρὸς βρῶσιν. Εἶναι δὲ γνωστόν, ὅτι ὅλαι αἱ ὄρνιθες προτιμῶσι πρὸς τέξιν φωλεὰς περιεχούσας ἤδη ὠὰ τὰ ὁποῖα πολλάκις κατασυντρίβουσι.

Καθαρτικὸν τῶν ἵππων.

Τὸ μᾶλλον ἐν χρήσει καὶ καλλίτερον διὰ τοὺς ἵππους καθαρτικὸν φάρμακον εἶναι ἡ ἀλοή, ὅπερ ὅπως καὶ τόσα ἄλλα φαρμακευτικὰ προϊόντα εἶναι φυτολογικὸν προϊὸν ἐξαγόμενον ἐκ τοῦ περιφήμου καὶ γνωστοῦ εἰς πάντας φυτοῦ, ἡ ἀλοή.

Ἐνῷ πάντα τὰ ἄλλα καθαρκτικὰ ἐνεργοῦσιν ἐπὶ τοῦ στομάχου, ἡ ἀλοὴ ἐπιδρᾷ ἰδίως ἐπὶ τῶν ἐκκρίσεων τοῦ ἐντέρου καὶ εἶναι πρὸ παντὸς ὠφέλιμος εἰς τὴν τακτοποίησιν τῆς περισταλτικῆς ἐνεργείας καὶ τῆς ρυθμικῆς κινήσεως τῶν ἐντέρων.

Εἶναι ἄλλως τε πολὺ περίεργον, ὅτι ἐνῷ μετ' ἐπιτυχίας τὴν μεταχειρίζονται ὡς καθαρκτικὸν εἰς τοὺς ἵππους, σχεδὸν οὐδεμίαν ἐπιροὴν ἔχει ἐπὶ τῶν μηρυκαστικῶν καὶ ἐνεργεῖ ἧττον τελεσφόρως τῶν ἁλατωδῶν καθαρκτικῶν.

Ἡ κόρυζα τῶν ὀρνίθων.

Ἡ κόρυζα τῶν νέων ὀρνίθων προέρχεται ἐκ τῆς σπάνιος ἢ καὶ ἐκ τῆς ἀκαθαρσίας τοῦ ὕδατος. Τοῦτο δὲ παρατηρεῖται ὁπόταν ἡ ὄρνις ἀδικκόπως ἀνοίγει τὸ ῥάμφος, ὡσεὶ θέλουσα νὰ πτερνισθῇ. Εἰς τὸ ἄκρον δὲ τῆς γλώσσης της παρατηρεῖται λευκὴ σκληρὰ ἐπιδερμίς, ἣν δέον ν' ἀφαιρέσωμεν διά τινος καρρίδος ἢ τῆς λεπίδος μαχαιριδίου. Εἶτα δὲ πλύνομεν τὴν πληγὴν μετὰ διαλύσεως στυπτηρίας ἐντὸς ὄξους, καὶ κατόπιν περικαλύπτομεν μετὰ νωποῦ βουτύρου.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΛΕΩΝΗ